

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 243

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

08 MARCH TO 14 MARCH, 2024

ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਪਲੈਨਵਿਉ ਲਾਗ ਆਇਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੱਖ ਜੋਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ 13ਵੀਂ ਪੁਸਤਕ 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ' ਰਿਲੀਜ਼ ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੱਖ ਜੋਸ਼ਨ ਕੰਮ ਦਾ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਹੀਰਾ : ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੱਖ 'ਜਾਚਕ'

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਥੀਓ ਐਤਵਾਰ 3 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਪਲੈਨਵਿਉ ਲਾਗ ਆਇਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੱਖ ਜੋਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ 13ਵੀਂ ਪੁਸਤਕ 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋਕਿ ਸਿੱਖਸ ਇਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ' ਵਿਦਵਾਨ, ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੱਖ 'ਜਾਚਕ' ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਲਿਖਾਂਗੀ ਡਾ. ਜੋਸ਼ਨ ਇੱਕ

ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਅੰਭੇਵ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਟ੍ਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੈਪਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ਮੈਰਾਖਨ ਦੌੜਾ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਸਾਰਾਗੜੀ ਦਾ ਮਹਾਨ ਸਾਕਾ ਪ੍ਰਗ੍ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸਲ ਯੱਧ ਭੂਮੀ ਉਪਰ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝੁਲਾ ਕੇ ਸਾਰਾਗੜੀ ਪਾਰਕ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਰਾਗੜੀ ਸਿੱਖ ਸਭਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਰ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ

ਇਸ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਹੀਰੇ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧੰਨ ਦੇਲਤ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਤਾ ਸਿਰਫ ਪਿਆਰ ਦਾ ਭੁੱਖਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਦਸਾਂ ਨੋਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਇਦਰਜਿਤ ਸਿੱਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਡਾ. ਜੋਸ਼ਨ ਉਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦੀ 18ਵੀਂ ਪੀੜੀ ਦੀ ਬਾਹ ਫੜੀ ਤੇ ਹੁਣ ਨਵਾਂ ਕੀਰਤਨੀਮਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ

ਬਚਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਉਪਰ ਖਾਲਸਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝੁਲਾ ਕੇਸਿੱਖੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੱਖ ਜੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੋਈ ਅਤੇ ਸਿਰੋਪਾਂਓ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਚਾਵਲਾ, ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰਾ ਸਿੱਖ ਤਨੇਜਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਮਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਜੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਇਕ ਅਰਬ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਮੋਟਾਪੇ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ

• 2022 'ਚ ਭਾਰਤ 'ਚ 12.5 ਕਰੋੜ ਬੱਚੇ, ਨਾਬਾਲਗ ਮੋਟਾਪੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ
 • ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ 'ਚ ਮੋਟਾਪੇ ਦੀ ਦਰ 1990 ਦੀ ਦਰ
 ਨਾਲੋਂ 2022 'ਚ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਵੱਧ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਇਕ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਮੋਟਾਪੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ, ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਅਰਬ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਦੀ ਲੈਸੇਟ' ਸਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਕ ਆਲਮੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1990 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਭਾਰ ਵਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੋਟਾਪਾ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਆਮ ਰੂਪ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਟਾਪਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਭਾਰ ਦੋਵੇਂ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਰੂਪ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਨਕਸਾਨਦੇਹ ਹਨ। ਐਨ.ਸੀ.ਡੀ. ਜੋਖਮ ਕਾਰਕ ਸਹਿਯੋਗ (ਐਨ.ਸੀ.ਡੀ.-ਰਿਸਕ) ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਸ਼ਾਧੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਇੰਧੀਨੀਅਲ ਕਾਲਜ ਲੰਡਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਾਜਿਸਟ ਇਜ਼ਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਾਪੇ ਦੀ ਮਹੱਮਾਰੀ ਜੋ 1990 ਦੇ ਦਾਰਕੇ 'ਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਬਾਲਗਾਂ 'ਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ 'ਚ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ, ਖਾਸਕਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਗਰੀਬ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਨਜ਼ਿਠਣ ਲਈ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਸੀਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਪੈਸ਼ੀਕ ਭੋਜਨ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਂ।

ਉਮਰ ਦੇ ਕਰੀਬ 1.25 ਕਰੋੜ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਮੋਟਾਪੇ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਦੀ ਲੈਸੇਟ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਕ ਗਲੋਬਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 1.25 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ 'ਚੋਂ 73 ਲੱਖ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ 52 ਲੱਖ ਕੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਮੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਕਿਸ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਅਧਿਐਨ ਪਿਛਲੇ 33 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਰੂਪਾਂ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਵਿਸ਼ਾਧੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਇੰਧੀਨੀਅਲ ਕਾਲਜ ਲੰਡਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਾਜਿਸਟ ਇਜ਼ਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਾਪੇ ਦੀ ਮਹੱਮਾਰੀ ਜੋ 1990 ਦੇ ਦਾਰਕੇ 'ਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਬਾਲਗਾਂ 'ਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ 'ਚ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ, ਖਾਸਕਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਗਰੀਬ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਨਜ਼ਿਠਣ ਲਈ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਸੀਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਪੈਸ਼ੀਕ ਭੋਜਨ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਂ।

ਨਰਸਿੰਗ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦਾ ਕਤਲ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਸਕੈਫਲ ਹੈ : ਟਰੰਪ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਬਾਈਡੇਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਹਨ, ਸਿਆਸਤ ਗਰਮਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਕਸੀਕੋ ਨਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਜੋ ਬਾਈਡੇਨ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਨੂੰ ਸਰਹੋਦੀ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਵਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਿੱਹਿਗਇਆ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਲੇਕਿਨ ਲੇਕਨ ਰਿਲੇ (22) ਸਾਲਾ ਕੁੜੀ ਜੋ ਕਿ ਨਰਸਿੰਗ ਰਿਲੇ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਫੌਨ 'ਤੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸੀ, ਦਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰਿਲੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੋਗਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਾਈਡੇਨ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਦੌੜ 'ਚ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਵਿਵੇਕ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਪਬਲਿਕਨ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਹਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਦੌੜ ਹੀ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਾਸ ਵਿੱਚ ਸਰਹੋਦ 'ਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਮੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ 'ਤੇ ਫਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਰਿਸ਼ੀ ਸੁਨਕ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀ ਜਮਹੂਰੀ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤੀ ਭਾਵੁਕ ਅਪੀਲ

ਲੰਡਨ : ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਿਸ਼ੀ ਸੁਨਕ “ਇੱਥੇ ਆਏ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਇਕਜੂਟ ਹੋ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਲਿਖਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਪਛਾਣ ਛੱਡੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਇਕ ਮਾਣਸੱਤੇ ਬਿਟਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਵੇਂ ਕਈ ਲੋਕ ਹਨ ਜਾਂ ਇਕ ਸਮਰਪਿਤ ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਜਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇਹ ਸੱਭ ਸਾਡੇ ਸਥਾਪਤ ਈਸਾਈ ਚਰਚ ਦੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਮੈਂਡੂ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਸਫਲ ਬਹੁ-ਜਾਵੇ। ਸੁਨਕ ਨੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾਕਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨਸਲੀ, ਬਹੁ-ਧਾਰਮਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਵੱਡੀ 10 ਡਾਊਨਿੰਗ ਸਟ੍ਰੀਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਕਿਹਾ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਹਾਦਸਾ, 7 ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤ 'ਚ ਲੱਗੀ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ, 43 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਢਾਕਾ: ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਢਾਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀਰਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਚੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਕਸਾਨ ਦਿੱਕ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰ ਗਿਆ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਢਾਕਾ 'ਚ ਇਕ ਸੱਤ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 43 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 22 ਹੋਰ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਸਾਮੰਤ ਲਾਲ ਸੇਨ ਨੇ ਸ਼ੁਕ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਤ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 75 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 42 ਲੋਕ ਬੋਹੋਸ਼ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਾਇਰ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਗ ਵੀਰਵਾਰ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 9:50 ਵਜੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਚ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਪਰਲੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ 'ਤੇ ਫੈਲ ਗਈ, ਜਿਸ ਚ ਕੀਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੱਤ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ 75 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 42 ਲੋਕ ਬੋਹੋਸ਼ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ'ਚ ਟਰੰਪ ਅੱਗੇ, ਨਿੱਕੀ ਹੈਲੀ ਨੂੰ ਪਛਾੜਿਆ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਲਈ 1215 ਡੈਲੀਗੋਟਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਲ ਜ਼ੂਗੀ

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਚ 31 ਫੀਸਦੀ ਹੋਇਆ ਵਾਧਾ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ : ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸ ਵੱਧ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਲਬਾਮਾ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗਾਰੀ ਗਰੂਪ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮਾਮਲੇ 2022 ਵਿੱਚ 375 ਅਤੇ ਸਿੰਘ (29) ਦਾ 24 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ 2023 ਵਿੱਚ 520 ਸਨ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਲਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਂਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ 50 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਏਜੰਸੀ ਐਂਡ ਬੀ.ਆਈ. ਮੁਤਾਬਕ 2022 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 5 ਲੱਖ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ 151 ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਿੱਖ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋਈਆਂ, ਜੋ 2023 ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਕੇ 198 ਹੋ ਗਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਸਤਾਰਾਅਤੇ ਦਾੜੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਈਆਂ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 31 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਪੌਲੀਵੀਅਰ ਤੋਂ ਅਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ : ਸਰਵੇਖਣ

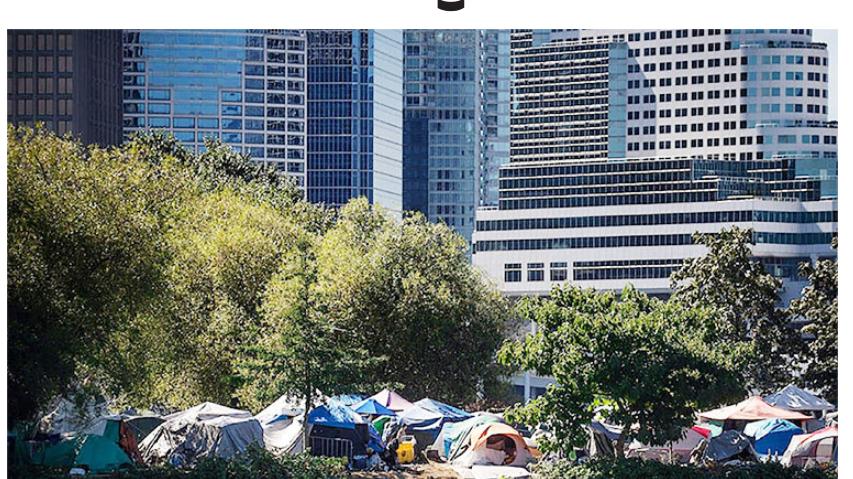
ਓਟਾਗੀਓ : ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਪੀਅਰ ਪੌਲੀਵੀਅਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੈਨੇਡ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਗੂ ਹੈ ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਲੇਜ਼ਰ ਟਰੈਕਿੰਗ ਪੇਲ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਵੱਧ ਕੇ 41 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਪੁੱਛ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਮਰਥਨ 25 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀ ਦੋ ਅੰਕ ਘੱਟ ਕੇ 18 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਰਿਹਾ। ਪੋਲਸਟਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 1,554 ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦਤਾ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, 61 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਜਦੋਂ 2 ਅੰਕ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ 62 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ। 36 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ। ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 48 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਤਰਦਾਤਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੇਂਚੈਕ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਯਾਨੀ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਆਮਦਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 55 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਹੈ - ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਗੁਆਉਣ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ

ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਲਿਬਰਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹਨ।

35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਟੋਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਿਬਰਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਛੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਵੱਧ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਪੋਲ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ - ਤਿਹਾਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਲਿਬਰਲਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 42 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਲਿਬਰਲ ਸਮਰਥਨ 40 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸਮਰਥਨ ਅਲਬਰਟਾ ਵਿੱਚ 61 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਅਤੇ ਸਸਕੈਚਵਨ ਵਿੱਚ 48 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਪੁੱਛੇ ਗਿਆ। ਕਿਊਬਿਕ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਲਾਕ ਕਿਊਬੈਕੋਇਸ਼ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ। ਪਰ ਟੋਰੀਜ਼ 29 ਫੀਸਦੀ ਸਮਰਥਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤਾ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ। ਅੰਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇਣਗੇ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਉਪਨਗਰੀ ਰਾਈਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਪੀਅਰ ਪੌਲੀਵੀਅਰ 27 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪਸੰਦੀਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਟਰੂਡੋ ਤੋਂ 10 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਅਗੇ ਨਿੱਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਐਨਡੀਪੀ ਆਗੂ ਜਗਸੀਤ ਸਿੰਘ 16 ਫੀਸਦੀ ਨਾਲ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੇ। 31 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ। ਅੰਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਲੀਵੀਅਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 34 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਿਰਫ 21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਿਹਾ।

ਵੈਨਕੁਵਰ ਦੇ ਬੇਘਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਗਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਵੈਨਕੁਵਰ: ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸਭ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 2030 ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਬੇਘਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਕਿੱਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੈਨਕੁਵਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ 100,000 ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 2023 ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 553 ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਨਵੇਂ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਾਰਨੇਗੀ ਸੈਂਟਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਵੱਧਣ ਦਾ ਖਦਮਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਰਨੇਗੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਵੈਨਕੁਵਰ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟ ਵਧ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਮਦਨੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵੱਧੇ ਘਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੈਨਕੁਵਰ ਦਾ ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਵੈਨਕੁਵਰ ਈਸਟਸਾਈਡ ਪੂਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਵਿੱਚ ਬੇਘਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਸੰਭਵ ਪੋਸਟਲ ਕੋਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ

ਗਜਪਾਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਭੱਜ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਉਤੇ ਜੰਮ ਕੇ ਵਰ੍ਹੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ: ਮਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵਾਂਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅੱਜ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਭੱਜ ਜਾਣ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਉਤੇ ਜੰਮ ਕੇ ਵਰੁਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛ-ਦਾਦਿਆਂ ਦੇ ਤਾਤਕਾਰੀ ਦੇ 'ਸ਼ੋਨੇ ਦੇ ਬਿਸਕਟਾਂ' ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੈ।" ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਖਾਲੀ

ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਉਤੇ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦਾ ਇਕ-ਇਕ ਪੈਸਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਨੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਤਰ੍ਹਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਆਗੂ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਲੀਨਿਕ, ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਯੋਜਨਾ, ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੈਨੈਜਨ, ਸੁਫਤ ਬਿਜਲੀ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਲਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੱਤਾ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਵਾਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਫੁੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਬੰਦੇਬਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਲੀ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ? ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ...

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਫੀਸ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਇਕ ਮੁੜ ਉਠੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਪੋਸਤ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਮੀਤ ਸਿੱਧ ਪਠਾਨਮਾਜ਼ਰਾ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਫੀਸ ਦੇ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੈਟਿਕ ਨਸ਼ੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖੈਟਿਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਈ ਆਗੂ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਧਰ, ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਪੋਸਤ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇਗਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਜੇਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ 'ਚੋਂ ਭੁੱਜ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰਾ ਭੇਟ ਕੀਤਾ

ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਲਟਾ ਰੁਝਾਨ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਚਹੇਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੇਚਦੀਆਂ ਸਨ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬਹੁਮਲ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਨਾਂ ਤੀਜੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇਣਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਂ ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਿਤਾਇਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੈਸਾ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੁਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰਾ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਦਨ ਦੇ ਗੇਟ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਤਾਲਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਭਾਸਣ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸਦਨ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਈ ਸੀ, ਸਦਨ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਵਜੋਂ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸਦਨ ਤੋਂ ਨਾ ਭੱਜੇ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਰੋਜਾਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਸਦਨ ਤੋਂ

ਰਾਜਾ ਵਿੰਗ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ
ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਚੁੱਕੇ ਸਵਾਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਮਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜ
ਵੱਡਿੰਗ ਨੇ ਅੱਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ
ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 2022 ਦੀ ਚੋਣ
ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼
ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ
ਸਕੀਮ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ
ਵੇਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ
'ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ,
ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ,
ਪਰ ਉਹ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮਾਂ
ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।
'ਆਪ' ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ
ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ
ਲਾਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ

A black and white photograph of a man with a beard and a pink turban, wearing a white shirt. He is speaking into a microphone. The background is blurred.

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅੱਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ 1000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ,
ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਚੰਮਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬਿਆਨ...

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਦਰਤਾਂ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਤੀਂ ਹੀ ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਦਰਤਾਂ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਾਅਦਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੀਮ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੇਜ਼ਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਈਡੀ ਦੇ ਸੰਮਨ: ਕੀ ਕੇਜ਼ਰੀਵਾਲ ਦਾ
ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਫਤਾਰੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਾਬਦ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰੇਟ (ਈਡੀ) ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਕੇਜ਼ੀਵਾਲ ਨੂੰ 4 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ। ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇਜ਼ੀਵਾਲ ਨੂੰ ਇਹ ਅੱਠਵੱਂ ਸੰਮਨ ਹੈ। ਕੇਜ਼ੀਵਾਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਈਡੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੇਜ਼ੀਵਾਲ ਨੇ ਈਡੀ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕੇਜ਼ੀਵਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਤ ਸੰਮਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਈਡੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰੀਵੈਸ਼ਨਾਲ ਆਫ ਮਨੀ ਲਾਂਡਿੰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਕਲਾਜ਼ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, 'ਸੰਮਨ 'ਤੇ ਸੱਦੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਈ ਖੁਦ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਰਾਹੀਂ' ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਤੇ ਮੰਗੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਦਲੀਲ

ਜਦੋਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜ਼ਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਸੱਤਵੀਂ ਵਾਰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 26 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਈਡੀ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵੱਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨਫੋਰਮੇਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜ਼ਰੀਵਾਲ ਨੇ ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸਾਰੇ ਸੰਮਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਜ਼ਰੀਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਈਡੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਮਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਤਵੇਂ ਸੰਮਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਈਡੀ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਈਡੀ ਦੇ ਸੰਮਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੁਣ 16 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਈਡੀ ਨੇ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜ਼ਰੀਵਾਲ ਦੇ ਸੰਮਨ ਨੂੰ 'ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਜ਼ਰਾਂਦਾਜ਼' ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਈਡੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ

ਭੇਜਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਈਡੀ ਦੇ ਸੰਮਨ 'ਤੇ ਅਗਵਿੰਦ ਕੇਜ਼ਗੀਵਾਲ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਤੌਰ @ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ
ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਕੀ ਹੈ ਕਬਿਤ ਸ਼ਰਾਬ ਘੁਟਾਲਾ ?

ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕਬਿਤ ਸ਼ਰਾਬ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸ਼ਾਬਕਾ
ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ
ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿੜਤਾਰ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਬੀਅਦੀ ਨੇ 26 ਫਰਵਰੀ 2023 ਨੂੰ ਮਨੀਸ਼
ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਬਿਤ
ਬੇਨਿਯੋਪੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਗਿੜਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਨੀਸ਼
ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ 2021 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ
ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ
ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਗਸਤ 2022 ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ
ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਾਬ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ ਕਿ
ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਘਪਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਇਸ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ
ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ ਅਤੇ
ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ

ਆਉਣਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮਾਲੀ ਅਤੇ ਵਧਾਉਣਾ, ਸ਼ਾਬਦੀ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਵਿਕਰੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਦੀ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਬਦੀ ਹੋਮ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਨਵੇਂ ਕਦਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਬਦੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਬਦੀ ਕੀਮਤ 'ਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੁਲਾਈ 2022 ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨਗਰਪਾਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਬਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬੇਨਿਯੋਮੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਬਦੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਅਗਸਤ 2022 ਵਿੱਚ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਸਮੇਤ 15 ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰੋਟ ਵੱਖੇਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੀਡੀ ਨੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੰਮਨ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਕੀ
ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਗਿਆਫ਼ਤਾਰੀ ?

ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਜ਼ਰਾਵਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੰਮਨਾਂ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ? ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਆਪਾਰ 'ਤੇ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸੰਜੇ ਹੋਗੜੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਸੰਮਨ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਈਡੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਈਡੀ ਕੋਲ ਪੁਖਤਾ ਕਾਰਨ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਹੋਗੜੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਈਡੀ ਕਿਸੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸੰਮਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਿਨਾਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਹੀ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਈਡੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਈਡੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜੇਕਰ ਈਡੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਪਨ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਗੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਹੋਗੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਇਦ ਈਡੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿੱਛ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਹੋਗੜੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਜੇਕਰ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਪਾਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1.50 ਕਰੋੜ ਰੁ. ਦੀ ਤਨਖਾਹ, ਇੱਕ ਖੁਬਸੂਰਤ ਟਾਪੂ
ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਕਿੱਥੇ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਨੌਕਰੀ

ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਤਨਖਾਹ ਹੋ ਵੇਂਦੀ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 1.50 ਕਰੋੜ (150000 ਪੈਂਡਾ), ਕਰਨਾ ਚਾਹੋਗੇ? ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਪਛਮੀ ਤਤ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈਬਰੀਡੀਅਨ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾ ਰੇਂਦੇ ਭਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨੋਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਰੇਡੀ ਡਿਸਪੈਸਰੀ (ਜੀਪੀ) ਹੈ ਜੋ ਯੂਨਿਟ ਐਂਡ ਬੈਨਬੈਕਿਊਲਾ ਦੇ ਹੈਬਰੀਡੀਅਨ ਦੀਪ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਭਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਸਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਖਾਤਰ ਮੋਟੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟਾਪੂ ਰਮ ਉੱਤੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਨਰਸਰੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ 68,000 ਪੈਂਡਾ (ਕਰੀਬਾਂ 71.73 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ) ਤਨਖਾਹ ਉੱਤੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਰਗਮ ਖੋਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟਾਫ਼ ਅਥਾਦੀ ਹੈ। ਰਮ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਜਿਣਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਮੰਡ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੀਮੀਸਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਔਨਨੈਂਚੋਅਸ ਪਛਮੀ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਰਿਮੰਟ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਆਮ ਭਾਕਟਰਾਂ, ਨਰਸਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਟਿਕਾਊ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਸਮੁੱਦਾਇ ਵਿੱਚ ਲੇਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਹਿਣ।

ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੀ ਜ
ਮਦਦ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜ

ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦਾ ਨਹੀਂ	ਹਨ। ਆਈਏ ਲਈ ਦੂਰ ਦੁਹਾਂ ਵਿਖੇ ਪੈਂਡਾ 5500
ਜੈਮੀਸ਼ਨ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਗੁੱਡ ਮਾਰਨਿਂਗ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਆਦਾ ਦੋ	ਲਈ ਦੂਰ ਦੁਹਾਂ ਵਿਖੇ ਪੈਂਡਾ 5500

ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ।ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਵੱਸ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਪੂਰੀ ਢੁਨੀਆਂ ਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸੋਟ ਚ ਸਿਹਤ ਸੰਬਾਲ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਲੈਣਾ ਜੈਮੀਸਨ ਨੇ ਦੌਸਿਆ ਕਿ ਐਨਐਂਚਾਈ ਸੁਹੂਰ ਨੂੰ ਰਿਸੋਟ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਨਰਸ਼ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਟਿਕਾਊ ਸੇਵਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਸਮੁਦਾਇ ਵਿੱਚ ਈ ਰਹਣ।

ਪਿਆਪਕ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਬਾਰਡੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਰਮ ਦੀਪ ਦੇ ਪੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਚਾਲੀ ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਰਮ ਪਾਇਮੰਟ ਸਕੁਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪੰਜ

62 ਹਜ਼ਾਰ ਪੈਂਡ (ਕਰੀਬ 65.41 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।ਕਾਉਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਜੇਧ ਜਾਰੀ ਹੈ।ਇਸ ਦੀਪ ਉੱਤੇ ਮੁੱਖ ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਫੇਰੀ ਰਾਹੀਂ ਭੇਚ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪੁੰਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਲਈ ਦੋ ਛੋਟੇ ਪਣ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰੈਸਕਟਾਂ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹਨ।ਦੀਪ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਕਾਟਲੋੜ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਬਾਲ ਵਿਡਾਗ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਹੇ ਹਿਰਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਅਬਾਦੀ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਲਚਰਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਨਵੇਂ ਘਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ।ਦੀਪ ਦੇ ਸਮੁਦਾਇ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਥੋਂ ਆ ਕੇ ਦੀਪ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇਣਸਾਰ ਬਣਾਉਣਗੇ।ਰਮ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਾਉਂਸਲ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਮੌਟੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਆ

ਜਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 5 ਤੋਂ 11 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇ ਵਸਣ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪੱਛਮੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਰਡਨਾਮਰਕਨ ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਹਾਈਲੈਂਡਸ ਵਿੱਚ ਆਰਡਨਾਮਰਕਨ ਨੇ ਆਪਣੇ 15 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 53 ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਡਰ (ਕਰੀਬਾਅ 53 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇੰਨੀ ਮੋਟੀ ਤਨਖਾਹ ਕਿਉਂ ?

ਇਸ਼ਾਨੀ ਵਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨੌਕਰੀ ਵਰਗੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੀਪ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਆਉਣ ਅਤੇ ਇਥੇ ਆਕੇ ਵਸਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੀਪ ਉਪਰ ਜੀਵਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਹਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਕਾਟਾਂਡ ਦੇ ਟਾਪੂ ਉੱਤੇ ਵਸਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਐਨੋਅਰੈਂਡ ਮੈਸ ਪੱਛਮੀ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਗੈਰੋਫਨ ਜੈਮੀਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਮਯਾਬ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭਾਈਵਾਲ ਤਲਾਜ਼ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਦੁਰੇਡੇ ਦੀਪ ਉੱਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਬੈਨਬੈਕਿਊਲਾ ਵਰਗੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਕਾਮੇ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਢੂਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਵਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਨੀਆਂ ਮੌਤਿਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਰਹਿਣਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਬਿਟੇਨ ਦੀ ਸਿਰਾਜ਼ ਸਿਹਤ ਅਥਾਰੀ ਐਨੋਅਰੈਂਡ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਦੇ ਵਿੱਗ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ 40% ਵਧੇਰੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਗਿਮਟ ਹਿੱਸੇ ਵੱਲ ਵਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਨੋਅਰੈਂਡ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹੋਵੇ। ਸਿਹਤ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਟੀਮ ਬਾਹਰੀ ਹੈਬਰਡੀਜ਼ ਦੇ ਛੇ ਦੀਪਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰੀਬ 4700 ਦੀ ਵਸੇ ਦੀ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ। ਐਨੋਅਰੈਂਡ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮੀ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ਿਠੇਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ੋਹਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕਾਂ ਤੁਪੁਰਨ ਬਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਚਲੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਢੋਹਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤਾ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਪੈਸ਼ ਸਵਾਗਤੀ ਰਾਸ਼ਟੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਰਾਧਿਕਾ ਮਰਚੈਂਟ: ਅੰਬਾਨੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੀ ਕੁੜੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਪਤਾ ਹਨ

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰਾਧਿਕਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇੱਥ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅਪਨੂੰ ਸੌਫ਼ੀਸਦੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਰਾਧਿਕਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

ਰਾਧਿਕਾ ਮਰਚੈਂਟ ਅਤੇ ਅੰਨੰਤ ਅੰਬਾਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰੀ-ਵੈਡਿੰਗ ਸਮਾਗਮ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਜਾਮਨਗਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਅੰਨੰਤ ਨੇ ਰਾਧਿਕਾ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹਸਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲ ਗੋਟਸ, ਮਾਰਕ ਜਕਰਬਰਗ, ਰਿਹਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮੰਨੀਆਂ-ਪ੍ਰਮੰਨੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਜਗਤ ਤੋਂ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰੇਗਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਨ ਕੀਤਾ। ਰਾਧਿਕਾ ਜਲਦੀ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੰਨੰਤ ਅੰਬਾਨੀ, ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਛੇਟੇ ਹਨ। ਸੰਬੰਧ 2022 ਨੂੰ ਅੰਰੋਤਰਮ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ। ਅੰਰੋਤਰਮ ਸਮਾਗਮ ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਡਾਂਸ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਸਿਖਲਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਜਨਤਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਜੀਓ ਵਰਲਡ ਸੈਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਹਸਤੀਆਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਰਾਧਿਕਾ ਕੌਣ ਹਨ?

ਰਾਧਿਕਾ ਭਾਰਤੀ ਦਵਾਈ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਇਨਕੋਰ ਹੈਲਥਕੋਅਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੀਰੇਨ ਮਰਚੈਂਟ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਰਾਧਿਕਾ ਨੇ ਮੰਬਈ ਦੇ ਦਿਕੋਂਬੋਰਡ ਐਂਡ ਜ਼ੋਹਨ ਕੋਨਾਨ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਇਕੋ ਲੋਨਡੀਲ ਵਰਲਡ ਸਕਲੂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਬੈਚਲਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਪਰਵਾਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਲਜ ਐਗਜੀਕਿਊਟਿਵ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਇਨਕੋਰ ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਟਿਆਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਹੈ। ਸਾਲ 2022

ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸ਼ੋਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਦਕਾ ਉਹ ਇੱਕ ਘਰ ਹੈ। ਮਾਰਚ 2022, ਲੌਕਡਾਊਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ ਜਾਮਨਗਰ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਹੱਕ, ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਰਾਧਿਕਾ ਦਾ ਕਿਹਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਪਿਆਰ ਹੈ।

'ਸਾਡੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਜਾਮਨਗਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ'

ਸ਼ਨਿਵਾਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਵੈਡਿੰਗ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਰਾਧਿਕਾ ਨੇ ਵੀ ਅੰਨੰਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਇੱਥੋਂ ਆਏ ਹੋ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੋਂ ਅੰਨੰਤ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਜਾਮ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਥਾਂ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡਾ

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰਾਧਿਕਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ।

ਦਸੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸ਼ੀ ਨਾਥ ਜੀ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਧਿਕਾ ਅਤੇ ਅੰਨੰਤ ਦੀ ਮੰਗਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਧਿਕਾ ਅਤੇ ਅੰਨੰਤ ਦਾ ਕਿਹਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਅੰਨੰਤ ਅੰਬਾਨੀ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹਨ। ਰਾਧਿਕਾ ਅੰਬਾਨੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਈਸ਼ਾ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਨਿਵਾਰਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਨੰਤ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਰਾਧਿਕਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਕਿਆਲਾਂ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰਾਧਿਕਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇੱਥ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਰਾਧਿਕਾ ਅਤੇ ਅੰਨੰਤ ਦਾ ਇਸੇ ਸਾਲ 12 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੈਜੈਕਟ ਲਈ ਅੰਨੰਤ ਅੰਬਾਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਚਾਰਟਡ ਵੈਡਾਣਾ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕਾ ਰਿਹਾਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ, ਬਾਲੀਵੁਡ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਫੈਸ ਕੋਡ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 1 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਅੰਬਾਨੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੱਦੀ ਕਸਬੇ ਜਾਮਨਗਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀ-ਵੈਡਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 50,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। 2018 ਵਿੱਚ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਧੀ ਈਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਵਿਆਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰਕਾ ਗਾਇਕਾ ਬਿਓਸੇ ਨੇ ਨੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਅਸੀਂ 30 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਵਾਂਗੇ... ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਐਲਾਨ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਜਲਦ ਹੀ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣ ਜਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਖਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਿਆਰੀ ਖਿੱਚ ਲਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਕਾਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਵੱਡੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 30 ਲੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿ

ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੇ ਭਰਾ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ , ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਲਾਹੌਰ : ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੇ ਚੌਥੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਗੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਠੁਕਰਾ ਕੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਇਹ

ਅਹੁਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਸਰਕਾਰ ਅਧਾਰ ਸਾਦਿਕ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੀ ਕਿ PML-N ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਹਿਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ 201 ਵੇਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 24 ਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ PTI ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਮਰ ਅਯੂਬ ਖਾਨ ਨੂੰ 92 ਵੇਟਾਂ

ਵੇਟਰ 8 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਵੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਈਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹੋਣ, ਗਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਕਾਰਨ ਵੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਕਾਰਨ ਵੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਗੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਕਿ ਵੋਟ ਵਿੱਚ ਪਾਂਦਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ਼ਰੀਫ਼ ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੌਚਾਂ ਸੰਬਲੀ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕੁਝ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਹੋਧ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਖਾਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਾਲੀ ਸੰਨੀਤੀ ਇਤੇਹਾਦ ਕੌਲ (SIC) ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਬਿਲਾਫ਼ ਪਾਂਦਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਬੇਹੁੰਦ ਗਰੀਬੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ: ਬੁਰੂਕਿੰਗਜ਼ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ 'ਚ ਵੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਲੇਖ 'ਚ ਅੰਕੜਿਆਂ ਥਿਕ ਟੈਂਕ 'ਦਿ ਬੁਰੂਕਿੰਗਜ਼ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ 2011-ਦੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਭੱਲਾ ਤੇ ਕਰਨ 12 ਤੋਂ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਪਤ 2.9 ਭਸੀਨ ਨੇ ਇਕ ਲੇਖ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੇ ਅੱਤ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਦੌਰਾਨ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ 3.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ 2022-23 ਲਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ 2.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਿਹਾ। ਲੇਖ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਖਪਤ ਖਰਚੇ ਦੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮੀਰੀ 'ਚ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੁੜਮ

ਮੁੰਬਈ : ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਮਨਗਰ, ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਅਮੀਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਵੈਡਿੰਗ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਅੰਤ ਅੰਬਾਨੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਫਿਲਮੀ ਵਿਆਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ।

ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਰਭਪਤ ਦੀ ਮਿਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਫਰਾਂਸ : ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਸੰਸਦ ਸਤਰ ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਈਆਂ। ਅੰਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੁਆਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇਹ 25 ਵੇਂ ਮਤਦਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਬਣਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਜਿੱਤ ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਅਟਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਸਦਾਂ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਕਰਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੌਣ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅੰਰੋੜਾ ? ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਰੋਵਾਲ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਅੰਰੋੜਾ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ (6 ਮਾਰਚ) ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਰੋੜਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (PSGPS) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਾਰੋਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅੰਰੋੜਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਉਦਮਤਾ ਅਤੇ ਐਸਐਮਐਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਰੋੜਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਕ ਦੇ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 2008 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਜ਼ਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਰੋੜਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅੰਰੋੜਾ ਨਾਰੋਵਾਲ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰੋਵਿਸੀਅਲ ਅਸੈਂਬਲੀ (ਐਮਪੀਏ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤ ਸਿੱਖ/ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਭਾਰਤ ਕੌਣ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅੰਰੋੜਾ ? ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਰੋੜਾ ਨਾਰੋਵਾਲ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰੋਵਿਸੀਅਲ ਅਸੈਂਬਲੀ (ਐਮਪੀਏ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤ ਸਿੱਖ/ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਵਿੱਚ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅੰਰੋੜਾ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਕਿੰਨੇ ਅਮੀਰ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋਂ ਹੈ ਗਾਧਿਕਾ ਮਰਚੈਂਟ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅੰਬਾਨੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਅਮੀਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅੰਬਾਨੀ ਸੈਟਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ, ਐਨਕੋਰ ਮਹਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਭਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਨੈਚੁਰਲ ਪੋਲੀਮਰਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਆਦਿ ਦਾ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੈ। ਵੀਰੇਨ ਮਸ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਰਾਧਿਕਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਰਚੈਂਟ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖ

विना स्वार्थ के सीट बंटवारे से मजबूत होगा इंडिया गठबंधन..

- रमेश सर्वाफ धमोरा

स्टालिन कांग्रेस को 9 देने की ही बात कर रहे वहाँ 16 सीट मांग रही स्टालिन ने तमिलनाडु में जोगी रही इंडियन यूनियन (आईयूएमएल) को) को नमकल सीट देकर अमूले को आगे बढ़ा दिया दु में जब तक द्रमुक का दलों से सीटों का बंटवारा एक वहाँ इंडिया गठबंधन दिशा में आगे बढ़ रही चुनाव में झारखंड पर झारखंड मुक्ति मोर्चा ट पर जीत मिली थी। वहाँ 12 सीट जीती थी। झारखंड मुक्ति मोर्चा की आख्य जनता दल शामिल द्या गठबंधन भाजपा को स्थिति में है। असम में जगनमोहन रेड़ी की वाईएसआर कांग्रेस पार्टी की आल इंडिया यूनाईटेड खड़ी है। तो दूसरी तरफ तेलुगु देशम पार्टी के साथ जब तक नहीं हो जाता है तब सेना पार्टी के साथ सीटों पर समझौता कर तक वहाँ कांग्रेस मजबूत स्थिति में नहीं मानी जा सकती है। बदरुद्दीन अजमल का असम की राजनीति में बड़ा जनाधार है। मिलकर चुनाव लड़ा है अच्छे परिणाम मिले करते हुए बदरुद्दीन अजमल की पार्टी से सभी संबंध समाप्त कर दिए थे। जिसके बाद वहाँ कांग्रेस अकेले ही चल रही है। इसी का फायदा उठाते हुए मुख्यमंत्री हेमंत शर्मा ने कांग्रेस के कई विधायकों से पाला बदल करवा लिया है। त्रिपुरा की दो औरे का काम अधूरा ही सीटों पर भी कांग्रेस का माकपा से गठबंधन खंड में कांग्रेस, झारखंड होने पर ही मजबूत स्थिति बन सकती है। त्रिपुरा में माकपा का व्यापक जनाधार है। वहाँ कांग्रेस बहुत कमजोर हो चुकी है। दलों को फायदा मिल सकता है। कर्नाटक, विश्व शर्मा ने कांग्रेस के कई विधायकों से विश्व शर्मा ने कांग्रेस के कई विधायकों से एसभा चुनाव में झारखंड ऐसे में यदि कांग्रेस का माकपा के साथ व झारखंड मुक्ति मोर्चा सीटों की शेयरिंग हो जाती है तो दोनों ही दलों को फायदा मिल सकता है। आंध्र प्रदेश, तेलंगाना, उड़ीसा, मध्य प्रदेश, छत्तीसगढ़, राजस्थान जैसे प्रदेशों में कांग्रेस की सीधी भाजपा व अन्य क्षेत्रीय दलों से लड़ाई है। आंध्र प्रदेश में एक तरफ सत्तारूढ़ि स्थिति में है। असम में जगनमोहन रेड़ी की वाईएसआर कांग्रेस पार्टी की आल इंडिया यूनाईटेड खड़ी है। तो दूसरी तरफ तेलुगु देशम पार्टी ने फिल्म एक्टर पवन कल्याण की जन विधानसभा की 118 सीटों पर प्रत्याशियों की घोषणा कर दी है। वहीं भाजपा के भी तेलुगु देशम पार्टी के साथ गठबंधन करने की चर्चा जोरों पर है। ऐसे में वहाँ कांग्रेस को त्रिकोणीय मुकाबला करना होगा। तेलंगाना में कांग्रेस ने हाल ही में भारत राष्ट्रीय समिति के के. चंद्रशेखर राव को हराकर सत्ता हासिल की है। वहाँ कांग्रेस, भारत राष्ट्रीय समिति व भाजपा में तिकोना संघर्ष होने की संभावना व्यक्त की जा रही है। राजस्थान, मध्य प्रदेश, छत्तीसगढ़, कर्नाटक, उत्तराखण्ड, हिमाचल प्रदेश में कांग्रेस का सीधा भाजपा से मुकाबला होगा। वही उड़ीसा में बीजू जनता दल, भाजपा व कांग्रेस में तिकोना संघर्ष होगा। पंजाब में आम आदमी पार्टी व कांग्रेस के अलग-अलग चुनाव लड़ने से कई सीटों का नुकसान उठाना पड़ सकता है। पिछले दिनों भाजपा इंडिया गठबंधन पर सीटों का बंटवारा नहीं होने के चलते कई तरह के आरोप लगा रही थी। मगर कांग्रेस ने सीट शेयरिंग की दिशा में बड़े कदम उठाते हुए कई दलों के साथ गठबंधन कर इंडिया गठबंधन में शामिल दलों में सीट बंटवारे की प्रक्रिया को तेज कर दिया है। इससे आने वाले कुछ दिनों में सभी सीटों पर गठबंधन होने की संभावना नजर आने लगी है।

पिछले एक दशक में भारत ने पूर्वविश्व को प्रभावित किया

- प्रह्लाद सबनानी

(उद्धव बालासाहब ठाकरे) के पक्ष प्रमुख उद्धव ठाकरे से एक घंटा तक टेलीफोन पर बातचीत कर वहां महाविकास अधाड़ी में सीटों के बंटवारे की प्रक्रिया को तेज कर दिया है। आने वाले कुछ दिनों में महाराष्ट्र में सत्तारूढ़ दलों के खिलाफ महाविकास अधाड़ी में शामिल सभी चारों दलों में सीटों का बंटवारा हो जाएगा बिहार में भी कांग्रेस के राष्ट्रीय नेतृत्व ने राजद नेता तेजस्वी यादव के साथ सीट बंटवारे पर बातचीत शुरू कर दी है। कांग्रेस नेतृत्व को आशा है कि आने वाले कुछ दिनों में बिहार में सभी विपक्षी दल एक साथ मिलकर आपसी सहमति से सीटों का बंटवारा कर चुनाव में उतरेंगे। हालांकि पश्चिम बंगाल में अभी तक कांग्रेस व ममता बनर्जी की तृणमूल कांग्रेस के बीच चुनावी गठबंधन नहीं हो पाया है। इंडिया गठबंधन में शामिल वामपंथी दलों के लिए ममता बनर्जी ने पहले ही पश्चिम बंगाल में सीटों के बंटवारे को लेकर इनकार

- प्रहलाद सबनानी

भारत का प्राचीन इतिहास गौरव शाली रहा है। भारत को सोने की चिंड़िया कहा जाता था, क्योंकि उस खंडकाल में भारत के ग्रामीण इलाकों में नागरिक सम्पन्न थे एवं हंसी खुशी अपना जीवन यापन कर रहे थे। एक ब्रिटिश अर्थशास्त्री एवं इतिहासकार श्री एंगस मेडिसन ने अपने शोधग्रंथ में बताया है कि एक ईसवी से लेकर 1750 ईसवी तक के खंडकाल में विश्व व्यापार में भारत की भागीदारी 32 से 46 प्रतिशत के बीच तक रही है। भारत से हो रहे विभिन्न कृषि एवं औद्योगिक उत्पादों के निर्यात का भुगतान सोने में किया जाता था अतः भारत में स्वर्ण का अपार भंडार निर्मित हो गया था। इसलिए, भारत को सोने की चिंड़िया कहा जाने लगा था। परंतु, अरब आक्रांताओं एवं ब्रिटिश शासकों ने भारत को जमकर लूटा था और भारत को अति पिछ़ड़ा एवं अति गरीब देश बनाकर छोड़ा। आज इतिहास ने पुनः एक नई करवट ली है और भारत अपने पुराने वैभव को प्राप्त करने की राह पर तेजी से आगे बढ़ रहा है।

किसी भी देश की आर्थिक प्रगति में शासन द्वारा बनाई गई नीतियों का विशेष प्रभाव रहता है। पिछले 10 वर्षों के खंडकाल में भारत न केवल आर्थिक क्षेत्र बल्कि सांस्कृतिक, सामाजिक एवं राजनैतिक क्षेत्रों में भी मजबूत हुआ है और भारत ने पूरे विश्व में अपनी धाक जमाई है। आज भारतीय मूल के लगभग 3.20 करोड़ लोग विश्व के अन्य देशों में निवास कर रहे हैं। भारतीय मूल के इन नागरिकों ने भारतीय सनातन संस्कृति का पालन करते हुए इन देशों के स्थानीय नागरिकों को भी प्रभावित किया है जिससे विदेशी नागरिक भी अब सनातन संस्कृति की ओर आकर्षित होने लगे हैं। विशेष रूप से विकसित देशों में तो सामाजिक तानाबाना इतना अधिक छिन्न भिन्न हो चुका है कि अब ये देश आर्थिक, स्वतंत्रता प्राप्त की थी और आज यदि पिछले 77 वर्षों के दौरान विभिन्न क्षेत्रों में भारत के विकास की बात करें तो ध्यान में आता है कि भारत ने पूरे विश्व में अपने लिए के क्षेत्र में भी भारत ने पूरे विश्व में अपना रक्षा-सुरक्षा, डिजिटल, योग एवं आध्यात्म रूप से सूचना प्रौद्योगिकी, तकनीकी, जैसे क्षेत्रों में अपना एक अलग मुकाम बना डिजिटल एवं ड्रोन तकनीकी में तो भारत ने लिया है। अंतरिक्ष के क्षेत्र में आज भारत अपना लोहा पूरे विश्व में ही मनवा लिया एक वैश्विक ताकत बनाकर उभरा है। भारत है। किसी भी देश के लिए आर्थिक प्रगति आज न केवल अपने लिए सेटेलाईट अंतरिक्ष तभी सफल मानी जानी चाहिए जब उस संभव रूप से अपनी धाक जमाई है। आज भारतीय विशेष रूप से अपना एक अलग मुकाम बना डिजिटल एवं ड्रोन तकनीकी में तो भारत ने लिया है। अंतरिक्ष के क्षेत्र में आज भारत अपना लोहा पूरे विश्व में ही मनवा लिया एक वैश्विक ताकत बनाकर उभरा है। भारत है। किसी भी देश के लिए आर्थिक प्रगति आज न केवल अपने लिए सेटेलाईट अंतरिक्ष में भी उस देश की आर्थिक प्रगति का लाभ तभी सफल मानी जानी चाहिए जब उस संभव रूप से अपनी धाक जमाई है। योग मिलता दिखाई दे। इस दृष्टि से विशेष रूप विशेष रूप से विकसित देशों में सक्षम हो गया है। योग मिलता दिखाई दे। इस दृष्टि से विशेष रूप से विकसित देशों के लिए भी सेटेलाईट अंतरिक्ष में भी उस देश की आर्थिक प्रगति का लाभ स्थापित करने में सक्षम हो गया है। योग मिलता दिखाई दे। इस दृष्टि से विशेष रूप एवं आध्यात्म के क्षेत्र में तो भारत अनादि से गरीबी एवं आय की असमानता को कम करने में भारत ने विशेष सफलता पाई है। काल से विश्व गुरु रहा ही है, परंतु हाल ही करने में भारत ने विशेष सफलता पाई है। के समय में भारत एक बार पुनः योग एवं जिसकी अंतरराष्ट्रीय मुद्रकोष एवं विश्व बैंक आध्यात्म के क्षेत्र में विश्व का मार्गदर्शन ने भी जमकर सराहना की है।

Preparation as a Dropper or a Repeater requires a lot of dedication and hard work in JEE main 2024

Preparing for JEE is a challenging task that requires a well-planned roadmap, a comprehensive strategy, and a lot of hard work and commitment. It is widely known that JEE is one of the toughest exams in the world to crack, and therefore, one needs to put in extra efforts and devote a lot of time and energy to succeed in it. With the right guidance and support, however, it is possible to improve your chances of securing a top rank in JEE Main. Check some tips and strategies that will help you in your JEE preparation as a dropper or a repeater.

Analyse your previous attempt**Time management**

The first and foremost thing that you should do is analyse your previous attempt. Identify the areas where you lacked and the topics that need more attention. Evaluate your strengths and weaknesses, and accordingly plan your preparation.

Focus on conceptual understanding. In JEE, you will be tested on your strong topics again. Plan your study schedule in a way that you can cover

Vijay GarG

Time management is crucial for JEE preparation. Since you would have already covered the syllabus once and hopefully revision too, it is essential to ensure that this time you focus more on revising the weak areas first, and then revise your strong topics again. Plan your study schedule in a way that you can cover

the previous year

As someone who has appeared for the exam already once, this should not be a new advice. You can get a sense of the exam format and the kinds of questions that are asked by completing prior years' exam papers. Analyse the papers, identify the topics that are frequently asked, and practice them thoroughly.

Take mock tests

Taking mock tests will help you in analyzing your performance and identifying your strengths and weaknesses. It will also help you in getting familiar with the exam pattern

and the time management required during the exam. Make sure that you learn from your mistakes of mock tests. Also, when you take a mock test, re-create the exam hall environment and have a stopwatch ticking along too. This will help you stay prepared completely. In conclusion, JEE preparation as a dropper or a repeater requires a lot of dedication and hard work. But with the right approach, time management, and guidance, you can crack the exam and achieve your dreams. Remember to stay motivated, focused, and believe in yourself.

Practice question papers from

Why do Indians do better abroad than in India?

he root cause of this paradox can be attributed to the lamentable state of public education in the country

Regarding global achievements, Indians have left an indelible mark across diverse fields, from technology and entrepreneurship to academia and healthcare. Yet, an intriguing paradox persists – why do Indians often find unparalleled success on foreign lands but encounter unique challenges within their homeland? This thought-provoking question demands immediate attention and the exploration of the multifaceted challenges.

Why do Indian minds shine bright internationally, but systemic deficiencies mar the domestic educational landscape?

Well, there lies a critical anomaly – the failure to replicate this success on home soil is primarily due to the state of public education. The EW story “Why Indians Succeed Everywhere Except in India” adeptly dissects the paradox of Indian success on the global stage against a backdrop of domestic struggles, attributing this paradox to the unfortunate state of public education, which is accurate.

Education and Governance:

Thought leaders underscore the symbiotic relationship between the quality of education and the overarching progress of the nation. Recognizing education as a catalyst for effective governance and economic prosperity, it is crucial to position education at the forefront of national development strategies.

The Crisis in Primary and Secondary Education

One cannot help but ponder the intricacies of the connection between education and our nation's destiny. If education is the bedrock upon which a society is built, then what does the current state of our primary and secondary say about the trajectory of the world's largest democracy? The ASER surveys unveil a stark truth – a significant portion of our youth

lacks even the basic skills expected at their grade level.

It's not just about rote learning or lack of infrastructure; it's a systemic failure that threatens the very foundation of our future. Yet, as we traverse the proposed solutions and underlying assumptions, a more discerning response is required to navigate the intricacies with utmost scrutiny.

Higher Education: A Crisis of Quality

You throw that graduation cap in the air, but does it open doors to a world of opportunities? India is tackling the woes of higher education – the mismatch between degrees and employability. What's the deal with most engineering, arts, science, and commerce graduates being deemed unemployable?

It's time to question the very essence of what higher education institutions are delivering and whether they're preparing graduates for the dynamic job market. The portrayal of India's higher education system is a sad reflection of the systemic challenges faced by graduates and the subsequent migration of talent abroad.

The Brain Drain Dilemma:

While we proudly export our talent to foreign shores, the numbers reveal a disconcerting truth – a drain on our intellectual capital that could have been harnessed for national growth. Is it a necessary sacrifice or a symptom of deeper issues within our educational framework?

A thought-provoking analysis probes the migration patterns of Indian graduates and school leavers to foreign shores, challenging the conventional narrative of brain drain. Balancing the discourse on brain drain by acknowledging the positive impact of the diaspora would bring a more nuanced perspective to the debate.

Moga (Sunil Gund): A grand get-together function was organised by Senior Citizens Welfare Council Moga on Sunday the 3rd of March, 2024 at hotel Park Regency. Vinod Bansal, Ex-Chairman Improvement Trust Moga and Rajinder Sachdeva, President, Rotary Club Moga City were the Guests of honour. Birthday guys, eight lovely couples and four super senior citizens were honoured on this occasion. All the members enjoyed the melodious songs of renowned singer Rajshri Sharma (Sangeet Visharad). Special guest Sandeep Kala, during his debut

public performance halted the ticking of clocks when he sang the songs of legendary playback singer Mohammad Rafi. Apart from this, some talented members of the Council also sang old melodious songs. At the end moments of the function, the organising members uttered the vote of thanks for all the present guests and dignitaries, with the positive hope to meet again on the next get-together, with much more enthusiasm and energy.

Sunil Kumar Gund
NannuNeeL77@gmail.com
+91-94184-70707

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 243

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com 08 MARCH TO 14 MARCH, 20247

The importance of building a strong foundation in Math and Science for that competitive edge

Developing a solid foundation in Math and Science stands as a cornerstone of academic achievement in the dynamic landscape of education.

Remember the thrill of navigating a winding maze, heart pounding with anticipation as you search for the elusive exit? Now imagine that maze filled with towering equations, intricate chemical compounds, and the pressure of a ticking clock. Welcome to the world of competitive exams like JEE, NEET, and CUET, where mastering Math and Science becomes your sword and shield in this high-stakes game.

In today's increasingly competitive world, developing a solid foundation in Math and Science acts as a cornerstone of academic achievement.

In the dynamic landscape of education, where innovation meets tradition, the quest for excellence in Math and Science stands as a cornerstone of academic achievement. I see countless learners embark on this journey, each face etched with determination but often burdened by anxiety and uncertainty.

Hindustan Times - your fastest source for breaking news! Read now.

While the path may seem daunting, the only beacon of hope to thrive in an increasingly competitive world is to develop a solid foundation in Math and Science. Cultivating these foundational skills is not just about preparing learners for competitive exams, it's

about empowering them to become critical thinkers, problem solvers, and future leaders, and the key is to start young.

Why Ignite the Spark Early?

Imagine a young mind brimming with curiosity, eager to explore the world around them. Early exposure to Math and Science doesn't just spark that curiosity; it lays a solid foundation for understanding complex concepts later.

The Bedrock of Success: Math & Science

Think of your brain as a magnificent castle, and Math and Science form its very foundation. Each equation solved, and each experiment conducted, strengthens its walls, equipping you with the critical thinking and problem-solving skills needed to conquer any challenge. These subjects aren't mere stepping stones; they're the pillars that hold the entire structure of your future success.

Imagine entering a challenging competition armed with nothing but outdated strategies and guesswork. That's how many learners approach competitive exams, relying solely on rote memorization. But just like a skilled warrior wouldn't enter a battle unprepared, they need a powerful arsenal: a deep understanding of Math and Science concepts, honed through rigorous practice and personalized guidance.

These subjects are universal languages, unlocking the secrets of logic, data, and the very fabric of reality. Mastering them empowers learners with analytical prowess, the ability to deconstruct problems with laser-sharp focus, and the creativity to devise innovative solutions. This skill set isn't just valuable for exams; it equips them for success in any field, from engineering and medicine to data science and entrepreneurship.

Imagine a platform that adapts to learner's learning pace like a wise mentor, pinpointing their strengths and weaknesses with precision. This personalized learning journey, powered by AI tools and guided by experienced educators,

helps them to unlock their full potential.

Those once-daunting equations and formulas transform into fascinating puzzles waiting to be solved, not through rote memorization, but through inquiry-based learning, real-world applications, and collaborative activities. This approach, built on the learner's outcome – 'Baccha Seekha Ki Nahi' – focuses on developing critical thinking and problem-solving skills through engaging exploration, not just exam-centric drilling.

The Competitive Edge:

Exams like JEE, NEET, and CUET are significant milestones in a learner's career progression. These assessments are

opportunities to showcase their proficiency in Math and Science, skills honed over years of dedication. By honing critical thinking skills from a young age, they learn to approach problems with analytical precision, dissecting complex scenarios and deriving innovative solutions. Similarly, problem-solving equips them with the resilience and adaptability needed to tackle unforeseen challenges, a crucial asset in competitive environments. Remember, a strong foundation in Math and Science doesn't just open doors to academic opportunities; it instils a lifelong love for learning and inquiry. By equipping learners with the tools they need to succeed in any environment, we empower them to chart their own path to success and unlock their full potential.

The journey to "Ready, Set, Lead" begins with collaboration. It's about learners, educators, and parents embracing the transformative power of education, starting early and strategically to forge a robust foundation in Math and Science. This cultivates a scientific mindset, empowering learners to excel beyond their peers and ignite curiosity through every equation, experiment, and spark of inquiry. Together, let's lay a sturdy foundation for our future achievers, one filled with the thrill of discovery and the confidence to conquer any challenge.

Vijay Garg
Retired Principal Educational
columnist malout Punjab

The complexity of communication

Recently out for my morning walk I overheard a walker talking to another co-walker, "We don't know what the peoples wants..."

I have no interest in commenting on the grammar of the sentence – after all the two parties involved in the communication were comfortable with their conversation. I had shifted to an English medium school only after I had reached class 9. It was not a pleasant experience for me. The school was in Delhi, and to my unsophisticated self, coming from small town India, I felt as alienated amongst those English speaking smart boys and girls, as a Martian might feel on first visit to Earth. Only three years later, I was to make an irritated comment to a friend, "Stop that clownship!" My inadequate knowledge of the universal language almost turned me into an introvert. It was only after I had started my professional journey in the railways, that too as a Hindi speaking north Indian, posted in Bengal, heading a maintenance shed of 1000+ staff, I realised and then resolved the difficulties faced in communicating with a

predominantly Bangla speaking workforce. It was a mutual understanding. We would be talking to each other in our respective mother tongues, yet understanding each other more through non-verbal communication of hand and eye movement or body language. By now I had gained enough confidence and felt slightly more comfortable during my first study tour to Japan. In transit, at Bangkok airport, I approached the girl at a sandwich kiosk in my perfect Queens English. The girl was nonplussed, "Oui. Please speak slowly. I can't understand you." A few weeks later, a co-participant from Sri Lanka on the same study tour, was to further deflate my ego, "Sanjay, your English is atrocious." I continued to improve my English in the following years. Till I started meeting professionals from different nationalities, not speaking English as a first language. They were comfortable in their broken English and did not shy away from seeking help from colleagues, if required, for the right English word. But then a communication between two people, about

something they want to convey, can sometimes have, hilarious at best and disastrous at worst, consequences. More recently, addressing a group of wide-eyed university students, I was to tell them, "Communication is the key. Never break a communication – write a letter, call, send an email, communicate on tinder..." This caused much hilarity in the auditorium, in which even I participated whole-heartedly. It was only later, as I checked the net, I realised that Tinder is a dating site, and not expected to be indulged in for the kind of communication that I was talking about. Like another time recently, a friend sent her driver for me to sign a few cheques. The security guard understood his intent of visit for 'cheque signing' to be his name 'Cheek Singh'. I would still stay, communication is the key, whatever verbal and/or non-verbal means you employ, in whichever language. I couldn't agree more with Benjamin Franklin, "Remember not only to say the right thing in the right place, but far more difficult still to leave unsaid the wrong thing at the tempting moment."

ਖਰਾ ਸਚ

Vol 4, Issue 243

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com 08 MARCH TO 14 MARCH, 2024

Why are women's rights unfulfilled despite decades of struggle?

The story of male dominance in human society is centuries old. Atrocities against women are not limited to any one society, sect or religion. The saga of atrocities against women has been a black page in the history of every society in the world. International Women's Day is celebrated on March 8 every year to commemorate the struggles of women. Today is no less than a festival, especially for women. Today, there is a buzz about women's development, self-respect and hard work everywhere.

On this day, the trend of women's day has increased significantly in offices, schools, government institutions and especially corporations. Most people think that women should be ahead of men or that men should be ahead of women.

The tragedy is that today, in the twenty-first century, even in the age of educated science and the digital age, in many areas, a woman's life has been and is being understood as the property of a man. A woman is considered to be born to fulfill the desires of a man. For a woman, her self-esteem and freedom have no meaning. Women's desires have been considered slaves to men.

While the woman who was going through bad circumstances got much better than before, when earlier women did not exist in any field in any society in the world. Women's world used to be limited only to the four walls of the house. After giving birth to children, taking care of them and handling other household chores have been the important responsibilities of women. The participation of women in the political, economic or social activities of society could not even be thought of. Cases of violence against women were also heartbreaking. Beating a woman named Lysistrata in women was not only common, but

this beating was considered the right of men. Sati practice, slave practice, dowry practice and child marriage—all the evils, including barns and barns to entertain men—have always been a noose around the necks of women. Discrimination has started with the girl child since her birth. They have been eliminated in the womb, which is still happening in many areas, including discrimination in the upbringing and education of daughters compared to sons. Every home has a story.

While the woman who was going through bad circumstances got much better than before, when the support of the leaders and social reformers, the woman herself also tried to be aware of her rights. A period of change began regarding the status of women. The need to celebrate Women's Day was also due to the poor condition of women. The purpose of celebrating Women's Day is to give women their due dignity and to make women aware of their rights and entitlements.

Women's Day is celebrated in almost all countries. As for how Women's Day began, it is said that

Surjit Singh Flora
647-829-9397

first celebrated on February 28, 1909, by the Socialist Party of America. Women were being treated unfairly and exploited in the garment mills of New York. Women were fighting for their rights. The women's strike was going on for a year but there was no hearing anywhere. In 1910, Women's Day was celebrated in

International and in 1911, millions of women gathered and held rallies in Austria, Denmark, Germany and Switzerland. During World War I in 1913–14, Russian women first celebrated Women's Day on the last Sunday of February to promote peace. Anti-war protests also took place in Europe. By 1917, more than two hundred thousand Russian soldiers had died in World War II. Russian women strike for peace on this day. Although the politicians were against this movement, the women continued it. As a result, George of Russia had to abdicate, and the government had to declare the

right to vote for women. In this period of feminine consciousness, women deeply felt the injustice done to them. It was such a period of female consciousness that men had to stamp on the rights of women. The United Nations first recognized International Women's Day in 1975 with the goal of restoring women's freedom and dignity. Today, the situation has changed a lot. Women are no longer prisoners of the walls of the house. Women as to make International

field but are also showing courage to advance. Women's participation in political, economic and social spheres is increasing.

Despite all these changes, women's rights are still incomplete, even after centuries. The Dowry system has made the lives of girls' hell even today. The phenomenon of female feticide has reduced the sex ratio. Heartbreaking incidents of acid attacks on girls are increasing day by day. The rise in incidents of sexual harassment is a matter of concern. The actual statistics of violence against women, sexual harassment and female feticide are much higher than the published figures. Even after centuries of fighting for women's freedom, women are still deprived of real freedom. The central government passed a law in 2005 to prevent domestic violence against women. Laws have also been passed to protect women in matters like alimony, marriage and divorce, but the story of the implementation of these laws is not hidden from anyone.

It has been many years since women's rights were celebrated on stage on International Women's Day. A lot of time has passed by holding seminars and rallies to make women aware, but even today, the incidents of

femicide, dowry, sexual abuse and domestic violence are a question mark on the real freedom of women. The reality of women's freedom regarding political, social and economic rights is not hidden from anyone. There is still a lot to be done to bring women's lives to a real level of independence. Mental change towards women is the greatest need of the hour to make women self-reliant and provide a safe workplace environment, as well as to make International Women's Day meaningful.

Haley to suspend race for White House

Washington-Nikki Haley, the former US Ambassador to the UN, will suspend her campaign for the Republican nomination for President after a severe drubbing in the primaries held in more than 10 states on Tuesday. Former President Donald Trump will now become the presumptive Republican nominee to take on President Joe Biden, a Democrat, in the November election. He has a lock on the nomination with 955 delegates, which is just a bit shy of the winning threshold of 1,215 delegates (Every state gives the candidates a certain number of delegates who will vote to elect a nominee in the party convention later in the year. Haley has picked up only 88 thus far). The Indian American Republican is expected to make the announcement later in the day. Haley ran a gritty campaign, coalescing Republican voters who did not want Trump to be their nominee again. But, in the end, their numbers fell far short of winning her the nomination.

But she did raise substantial sums of money, garnering the support of some of the party's largest donors, such as the immensely resourceful Koch Network, which

in a sign of things to come, withdrew its support to Haley last week. Haley won the primaries in only two states thus far, to Trump's 22. Calls had been mounting from

within the Republican party for her to exit the race and let Trump focus on his contest against Biden. But Haley stayed in, arguing she was the better candidate than both Trump and Biden, who are battling voter scepticism on account of their age and, for the former President, a litany of civil and criminal charges, some of which he has lost and could end up in jail some day.

Haley's exit raises questions about her future. Could she join Trump as his running mate? She has said before she is not interested in a position in a Trump administration and that she is not auditioning for a job. But that could change. She is a woman and as a woman of color, she brings unmatched equity to the ticket. But is Trump interested? He has not included her in a shortlist he discussed in a TV interview recently. Also, Haley's Republican supporters are stridently anti-Trump and their vote and support is unlikely to transfer to the former President if he were to be joined by Haley.

EAM Jaishankar meets Mayor of Korean city with Ayodhya connect

Seoul- External Affairs Minister S. Jaishankar spoke of shared cultural heritage and longstanding people-to-people relations as he met Hong Tae-yong, Mayor of Gimhae City in South Korea on Wednesday. Jaishankar also presented a replica of Ayodhya's Ram Mandir to Tae-yong whom he met after addressing the opening session of the 10th India-South Korea Joint Commission meeting on Wednesday. "Delighted to meet Mayor Hong Tae-yong today. The Gimhae-Ayodhya connect is a testament to our shared cultural heritage and longstanding people-to-people relations. Discussed greater cultural and educational cooperation with Gimhae City," the Minister posted on X on Wednesday.

In March 2001, Ayodhya and Gimhae signed an International "Sister City" bond to encourage cultural and mutual development and established the Queen Huh Memorial Park in Ayodhya.

Legend has it that Queen Huh Hwang-ok, known as Suriratna in India, was the princess of Ayodhya before she went to South Korea and married King Kim Suro of the Karak Clan in 48 A.D.

According to the Uttar Pradesh tourism website, it is believed that she reached Korea on a boat, and was the first queen of King Suro of Geumgwan Gaya.

Around 60 lakh people of the Karak clan consider Ayodhya as their maternal home and hundreds of South Koreans visit the memorial every year to pay respects to the legendary Queen, the website said. In his address to the Indian community in South Korea in 2019, Prime Minister Narendra Modi narrated the legend of Princess

Suriratna and said that Indians "have a blood relation with Koreans". For the 'Pran Pratishta' ceremony at the Ram temple in Ayodhya in January this year, an invitation was also extended to Kim Chil-su from South Korea, a member of the Queen Heo dynasty.

Hezbollah member killed, 6 injured in Israeli strikes in Lebanon

Beirut- A Hezbollah fighter was killed, and six "civilians" wounded on Wednesday in Israeli air strikes targeting several towns and villages in the border region of southern Lebanon, Lebanese military sources told the media. The military sources, who spoke anonymously, said that one of the raids targeted a house in the southern town of Bint Jbeil, killing a person inside and wounding another. They added that another raid also destroyed a house in the southeast village of Dibbin, wounding five civilians, including two children, news agency reported. Meanwhile, Hezbollah said its fighters attacked several Israeli sites of Kiryat Shmona, Ruwaisat Al-Alam, and Avivim. The Lebanon-Israel border has been witnessing increased tension since October 8, 2023, after Hezbollah fired dozens of rockets toward Israel in support of the Hamas attack on Israel on October 7, prompting Israel to respond by firing heavy artillery toward southeastern Lebanon. The confrontations between Hezbollah and Israel have killed 340 people on the Lebanese side, including 227 Hezbollah members and 65 civilians, according to Lebanese security sources.

Israel approves 3,426 homes for settlers in West Bank

Jerusalem- Israel's Supreme Planning Council approved on Wednesday the construction of 3,426 new housing units in settlements in the Israeli-occupied West Bank, authorities said. The houses are located in the settlements of Efrat, Ma'aleh Adumim and Kedar, according to a statement released on behalf of Finance Minister Bezalel Smotrich, a far-right settler leader who is responsible for the construction in the settlements in Prime Minister Benjamin Netanyahu's government, news agency reported. Since last March, Israel has approved 18,515 housing units in the settlements, Smotrich said in the statement. He added that the government "has made huge investments in the development of transportation infrastructure, employment and quality of life" in the settlements.

Ukraine shoots down 38 Russian drones, says Ukrainian Air Force

Kiev- Ukraine shot down 38 of the 42 Ukrainian Air Force repelled the attack over Shahed-type attack drones launched by Russia overnight on Wednesday, the Ukrainian Air Force said in a statement as quoted by media reports. Russian military forces attacked with five S-300 anti-aircraft guided missiles from the occupied parts of Donetsk region, while the drones were launched from the occupied Crimea, as well as Kursk region and Russia's port city of Primorsko-Akhtarsk in southern Krasnodar Krai, The Kyiv Independent reported. Russia has been using Shahed drones supplied by Iran at targets deep inside Ukraine. Mobile fire groups and anti-aircraft missile units of the

Dnipro Petrovsk, Odesa, Kherson, Khmelnytskyi, Cherkasy, Kharkiv, Vinnytsia and Sumy region. Earlier on Tuesday night, Russian forces launched a wave of attack drones at Ukraine's northeastern Sumy, striking multiple areas of the city, according to the regional military administration, The Kyiv Independent reported.

The administration said that all injured persons were receiving medical attention, but did not provide details on the number of casualties or the extent of the damage. Several explosions were also reported on Tuesday evening in Odesa and Khmelnytskyi.

Powell reiterates US Fed not ready to start cutting interest rates

"If the economy evolves broadly as expected, it will likely be appropriate to begin dialling back policy restraint at some point this year," Powell said in prepared remarks for a congressional hearing before the House Financial Services Committee.

"But the economic outlook is uncertain, and ongoing progress toward our 2 per cent inflation objective is not assured," Powell said in his testimony.

"The Committee does not expect that it will be appropriate to reduce the target range until it has gained greater confidence that inflation is moving

sustainably toward 2 per cent," he said. Overall, the speech didn't introduce any fresh perspectives on monetary policy. The remarks, however, highlighted officials' ongoing worry about maintaining the gains made in combating inflation and emphasized their commitment to making decisions based on upcoming data, news agency reported. "Reducing policy restraint too soon or too much could result in a reversal of progress we have seen in inflation and ultimately require even tighter policy to get inflation back to 2 per cent," said the Fed chair.

Kamala Harris urges ceasefire, more aid at Japan's real wages fall in meeting with Israeli war cabinet member January for 22nd month

Washington- US Vice deputy prime minister, came on President Kamala Harris has met Monday — one day after she gave with a member of Israel's cabinet what appeared to be the most prosecuting the war in Gaza, urging strongly-worded call to date from the an immediate ceasefire and the Joe Biden administration for an increase and safe distribution of immediate ceasefire between Israel humanitarian assistance to and Hamas, news agency reported. Palestinian civilians in need. "The Vice President discussed the Harris' meeting with Benny Gantz, urgency of achieving a hostage deal former Israeli defence minister and welcomed Israel's constructive

approach to the hostage talks," said a readout of the meeting issued by the White House.

"She called on Hamas to accept the terms on the table whereby the release of hostages would result in an immediate six-week ceasefire," it added.

Harris also "expressed her deep concern about the humanitarian conditions in Gaza and the recent horrific tragedy around an aid convoy in northern Gaza", the readout said, referring to an incident Thursday that killed scores of Palestinians trying to get food from an aid convoy in Gaza City. As a result, the civilian death toll since Israel launched its offensive in Gaza surpassed 30,000.

The Israeli military said on Sunday that most of those killed in the chaotic event died from a stampede, while Palestinian-run local health authorities said those sent to hospitals were shot by large-calibre ammunition.

Tokyo- Japanese December, logging their workers' real wages in January smallest decline in 13 months shrank for the 22nd straight on weakening price pressures, month, as salary gains according to the Ministry of continued to fall short of Health, Labor and Welfare. outpacing inflation, government Nominal wages, the average data showed on total monthly cash earnings per Thursday. Inflation-adjusted real wages were down 0.6 per cent from a year earlier, following a revised 2.1 per cent fall in

Nikki Haley suspends race for White House after more losses

Washington- Nikki Haley, the former US Ambassador to the UN, suspended her campaign for the Republican nomination for President after a severe drubbing in the primaries held in more than 10 states on Tuesday. Former President Donald Trump will now become the presumptive Republican nominee to take on President Joe Biden, a Democrat, in the November election. He has a lock on the nomination with 955 delegates, which is just a bit shy of the winning threshold of 1,215 delegates. (Every state gives the candidates a certain number of delegates who will vote to elect a nominee up to Donald Trump to earn the votes of those in the party convention later in the year. Haley has picked up only 88 thus far). The Indian American Republican did not endorse his time for choosing." Haley ran a brief speech she delivered campaign coalescing

announcing she was suspending their campaign. She said the former President must earn the support of the party "It is now far short of winning her the nomination. But she did raise substantial sums of money, garnering the support of some of the party's largest donors, such as the immensely resourceful Koch Network, which in a sign of things to come, withdrew its support to Haley last week. Haley won the primaries in only two states thus far, to Trump's 22. Calls had been mounting from within the Republican party for her to exit the race and let Trump focus on his contest against Biden. But Haley stayed in, arguing she was the better candidate than both Trump and Biden, who are battling voter scepticism on account of their age and, for the former president, a litany of civil and criminal charges, some of which he has lost and could end up in jail someday.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 243

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com 08 MARCH TO 14 MARCH, 2024

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.

Promote your business with TalkShow

We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instragram
LinkedIn
Tiktok

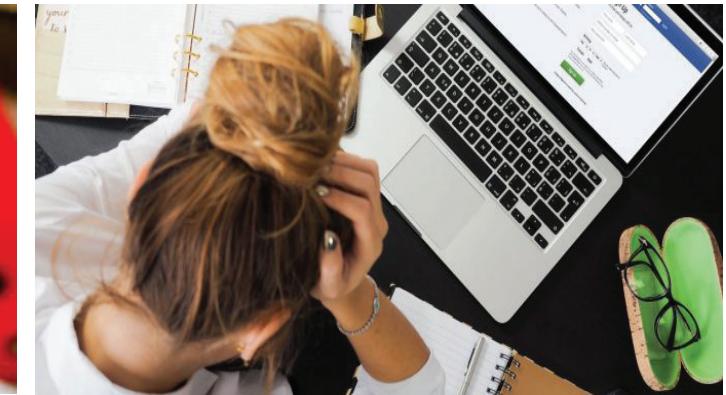
No ned to go anywhere, Just leave message on
WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180, +1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com

Email- preetnamausa@gmail.com

(ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਯੂ ਟਿਊਬ ਰੀਵਾਈਡ ਕੰਟਰੋਲ' ਨਾਮਕ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੀਡੀਓ ਬਣਨ ਦੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ। ਯੂ ਟਿਊਬ ਉੱਪਰ ਡੀਪਾਸਿਟੋ ਫੀਟ ਡੈਡੀ ਥੈਕੀ ਨਾਮਕ ਵੀਡੀਓ 80 ਕਰੋੜ ਵਿਉਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਆ ਵੀਡੀਓ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰੀਬਨ ਹੋਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਜਿਵੇਂ ਪੜਾਈ-ਲਿਖਾਈ, ਖੇਡਾਂ, ਧਰਮ, ਕਲਾਂ, ਰਾਜਨੀਤੀ, ਫੈਸ਼ਨ, ਵਿਗਿਆਨ, ਸਿਹਤ, ਸੰਗੀਤ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ, ਕਾਰਟੂਨ, ਕਾਂਕਿਂਗ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਣਗਿਲਤ ਚੈਨਲ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੂ-ਟਿਊਬ ਯੂਜ਼ਰ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਅੱਪਲੋਡ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਾਇਕ, ਕ੍ਰੀਮੇਟ, ਸ਼ੋਅਰ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੀਡੀਓ ਅੱਪਲੋਡ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜੀ-ਮੇਲ ਆਡੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਤੇ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਚੈਨਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸੁਵਿਧਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਚੈਨਲ ਉੱਤੇ ਸ਼ੋਅਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵੀਡੀਓਵਾਂ ਹੋ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਸਦ ਆਉਣ ਲੱਗ ਜਾਣ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਸ਼ਰਤ ਬੱਸ ਇਨੀ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵੀਡੀਓਵਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਵਿਉਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੀਡੀਓਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਦੁਬਾਰਾ-ਦੁਬਾਰਾ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਟੀ.ਵੀ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਗੁੱਗਲ ਦੇ ਸੀ ਈ.ਉ. ਸੁੰਦਰ ਪਿਚਾਈ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, "YouTube Is Far Bigger Than TV"। ਇੱਕ ਸਰਵੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਉੱਤੇ 2 ਅਰਬ ਐਕਟਿਵ ਯੂਜ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 500 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਵੀਡੀਓਵਾਂ ਹਰ ਮਿਟ ਇਸ ਤੇ ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤੀਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਰਬ ਘੰਟੇ ਦੀ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਵੀਡੀਓਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਟਾਵਿੱਟਰ: ਟਾਵਿੱਟਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਖੋਜ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੈਕ ਡੋਰਸੀ, ਇਵਾਨ ਵਿਲੀਅਮਜ਼, ਬਿਜ਼ ਸਟੋਨ ਅਤੇ ਨੋਹ ਗਾਲਜ਼ ਨੇ 2006 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲਾ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ "ਫਰੈਂਡਸ ਟਾਕਰ" ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਟਾਵਿੱਟਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਲੋਗੋ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੰਡੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਗੀ ਬਰਡ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਲੈਗੀ ਬਰਡ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2013 ਤੱਕ ਟਾਵਿੱਟਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਤੀ ਡਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਡਿਵੈਲਪਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਈ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਭ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਾਵਿੱਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੇਸਬੁੱਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਖ਼ਗੋਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਥ ਉਹੋ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਟਾਵਿੱਟਰ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਟਾਵਿੱਟਰ ਵਾਗ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ "ਵੈਬੋ" ਈਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਟਾਵੀਟ ਇਸ ਦੇ ਖੋਜ ਕਰਤਾ

ਦੇਰ-ਦੇ-ਸੋਮਲ ਮਿਤੀਆ

ਜੈਕ ਡੋਰਸੀ ਨੇ 21 ਮਾਰਚ 2006 ਵਿਚ
ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ 2.50 ਵਜੇ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ
ਸ਼ਬਦ ਸਨ, "Just Setting up my
twitter"¢ ਟਵਿੱਟਰ ਉੱਪਰ ਕੈਟੀ ਪੈਰੀ
ਅਮਰੀਕਨ ਗਾਇਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਫਲੋਵਰ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਪਹਿਲੇ ਟਵੀਟ ਨੂੰ firsttweets.com
ਉੱਪਰ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਮਰੀਕਨ
ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ (391) ਤਕਰੀਬਨ
50 ਲੱਖ ਟਵੀਟਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ
ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ
ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ
ਨਾਨਿਦਰ ਮੌਚੀ ਜੀ ਵੀ ਟਵਿੱਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਖੁਬ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਟਵਿੱਟਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ
ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਹਿਅਮ ਉੱਪਰ
ਸਿਆਸੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਰੋਗੀ
ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ
ਵਾਲੀਆ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ
ਗਈ ਹੈ। ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਐਕਟਿਵ ਯੂਜ਼ਰ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਲਾਈ
2019 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ 33 ਕਰੋੜ ਸੀ।

ਇਸਟਾਗਰਮ: ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਦਾ ਖਾਨ
ਕੇਵਿਨ ਸਿਸਟਰੋਮ ਅਤੇ ਮਾਈਕ ਕਰੀਗਰ
ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 2010 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ
। ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਐਪਲ
ਸਟੋਰ ਉੱਪਰ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ
ਗਿਆ ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ
ਐਡਰਾਇਡ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉੱਪਰ ਵੀ ਇਹ
ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਿਆ 2012 ਵਿੱਚ ਇਸ
ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।
ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੋਸਟ ਇਸ ਉੱਪਰ ਮਾਈਕ
ਕਗੀਜ਼ਰ ਦੁਆਰਾ 16 ਜੁਲਾਈ, 2010 ਨੂੰ
ਸ਼ਾਮ 5:26 ਵਜੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ
ਦੱਖਣੀ ਬੀਚ ਹਾਰਬਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ
ਸੀ। ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮੌਲ ਤੋਂ
ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਇਹ ਹਨ
ਇਸਟਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਟਾ
ਇਸਟੈਨਟ ਕੈਮਰਾ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ

ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਟੈਲੀਗਰਾਮ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਫੇਸ਼ਬੁਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੈਲ 9, 2012 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕਿਨ ਡਾਲਰ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਲਿਆ। ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਉੱਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿਲਾ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਦੀ 68 ਫੌਜਦੀ ਹੈ। ਚੀਨ, ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਵਿੱਚ ਇਸਟਾ ਉੱਪਰ ਵੀ ਬੈਨ ਲੱਗ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਰਤਗਾਲੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਇਸਟਾ ਉੱਪਰ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਾ ਸ਼ਕਸ਼ੀਅਤ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਕਿ 19 ਕਰੋੜ ਫੋਲੋਵਰ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਯੋਜਿਤ ਪੋਸਟ 'ਤੇ 6.73 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਛਿਮਾਹੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਅਰਬ ਐਕਟਿਵ ਯੂਜ਼ਰ ਦੱਸੇ ਗਏ। ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਉੱਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਈਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਇੱਕ ਅੰਡੇ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਐਗਾ ਨਾਮਕ ਅਕਾਊਂਟ ਤੋਂ ਅਪੈਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ 5.3 ਕਰੋੜ ਵਿਉਜ਼ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਲਿਕਡਨ: ਲਿਕਡਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਿਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੈ ਜੋ

ਬਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪਸ ਉਪਰ ਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। 28 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਅਤੇ 5 ਮਈ, 2003 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਾਰ ਟਵਰਕਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਾਲਕ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਟਾਂ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਵੀਜ਼ ਪੋਸਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਨੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਸੰਬਰ 2002 ਵਿੱਚ ਫੇਡ ਹਾਫ ਮੈਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜੋ ਕਿ ਪਾਲ ਅਤੇ ਸੋਸਲ ਲੈਂਟ ਡਾਟ ਕਾਮ ਨਾਮਕ ਪਨੀਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ ਨੇ ਸਾਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ (ਐਲੇਨ ਬਲਿ, ਏਰਿਕ ਲਾਈ, ਨੀਨ-ਲੁਕ ਵੈਲਲੈਂਟ, ਲੀ ਹੋਵਰ, ਨਸਟੈਟਿਨ ਗੁਰੀਕਰ, ਸਟੀਫਨ ਬਿਟਜ਼ਲ, ਵਿਡ ਈਵੱਜ਼, ਇਆਨ ਮੈਕਨੀਸ਼, ਯਾਨ ਜਾਂਟੇ, ਕ੍ਰਿਸ ਸਚਰੀ)। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੰਪਿਊਟਰ ਫਾਈਵੇਅਰ ਕੰਪਨੀ ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਨੇ ਸੰਬਰ 8, 2016 ਵਿੱਚ ਲਿਕਡਨ ਨੂੰ 26.2 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਤਾਂ। ਇਕ ਸਰਵ ਸੁਤਾਬਕ ਹਰਕ ਸਾਕਟ
ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਵੇਂ ਲੋਕ ਲਿੰਕਡਿਨ ਨਾਲ ਜੁੜ
ਹੋ ਹੋਣਾ। ਲਿੰਕਡਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਆਪਸ
ਵਿੱਚ ਜੁੜਨਾ। ਭਾਵ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਲੋਕ ਇਸ
ਸਾਥ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਢੂਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ
ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂਕਾਰ
ਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਉੱਪਰ 30
ਖੱਖ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ ਜੋ
ਅਤੇ ਹਮਸ਼ਾ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ
ਬੰਬਿਧ ਪੇਸ਼ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ
ਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ
ਲੇਟਫਾਰਮ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਜ਼ੀਦਾ
ਕਾਂ ਦੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਕਿਹਾ ਜਾ
ਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ
ਤਾਮਾਹੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ
ਨੁਸਾਰ ਲਿੰਕਡਨ ਦੇ 31 ਕਰੋੜ ਐਕਟਿਵ
ਜ਼ਰ ਸੀ।

ਵਾਸ਼ਾਪੈ: ਵੁਟਸਾਹੈਪ ਦੀ ਖੋਜ ਯਾਹੂ ਵਿੱਚ ਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੈਨ ਕੌਮ ਅਤੇ ਰੈਨ ਐਕਟਨ ਨੇ ਸਾਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 2009 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ। ਵੁਟਸਾਹੈਪ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਭਾਵੀ ਤਾਜਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਵੁਟਸਾਹੈਪ ਦੇ ਇਹ ਵੇਂ ਮਾਲਕ ਪਹਿਲਾ-ਪਹਿਲ ਆਪਣਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਟਾਈਪੋਟ ਕੋਲ ਏਥੇ ਪਰ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਹੀਂ ਵਿਖਾਈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਵੁਟਸਾਹੈਪ ਵਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਨੇ ਅਨੂੰ 2014 ਵਿੱਚ 19 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਲਾਲਰ ਵਿੱਚ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦੇਂਡੀਆ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੁਟਸਾਹੈਪ ਆਪਣੇ ਰਤੱਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਜਾਂ ਮੇਡੀਆ ਏਈਲਜ਼ ਆਪਣੇ ਸਰਵਰ ਤੇ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਰਤੱਕਾਰਾਂ ਦੇ ਫੇਨ ਉੱਪਰ ਸਟੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਫੇਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹਥ ਡਾਟਾ ਡਿਲੀਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸਕੋਗੇ। ਵੁਟਸਾਹੈਪ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਸੀ ਅਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉੱਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਕ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਰੱਤੂ ਨੇੜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸਟੋਰਸ ਪੈਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਲੋੜਾਂ ਲਈ

ਤਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਦੇਣੀ
ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ
ਖਾਤੀ ਦੰਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁਹੱਤ
ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲਾਨਾ 50 ਰੁਪਏ
ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ
ਰੰਤ ਇਸ ਛੋਟ ਨੂੰ ਹੋਮਸ਼ਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ
ਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ
ਤ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ
ਈ 2019 ਤੱਕ ਵ੍ਹਾਟਸਾਪ ਦੇ
ਟਿਵ ਯੂਜ਼ਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1.6 ਅਰਬ

ਪ੍ਰਚੰਤ : ਸਨੈਪਚੈਟ ਇਕ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ
ਸੰਗ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ-
ਅਪੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ
ਨ ਸਟੈਨੋਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ
ਟਾਕਾਰਥੀਆਂ ਇਵਾਨ ਸਪੀਗਲ, ਬੋਬੀ
ਡੀ ਅਤੇ ਰੇਜ਼ੀ ਬ੍ਰਾਊਨ ਦੁਆਰਾ
ਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ
ਮਹੀਨਿਆਂ ਇੱਕਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ
ਕਾ ਅਤੇ 8 ਜੁਲਾਈ, 2011 ਨੂੰ
ਗੀ.ਓ.ਐਸ ਉਪਰੋਕਤਾ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ

ਇਟਰਵਿਊ ਵਿਚ, ਸਪੀਗਲ ਨੇ ਸੈਕੰਡ ਆਪਾ ਕਿ ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ 34 ਪੇਸ਼ੇਕਟਾਂ ਅੱਪਾ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਲ ਪੈਚੈਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਡਰਾਇਡ ਉਪਰੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਲਬਧ ਐਪੁੰਨ੍ਹ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਬੂ ਦਾ ਨਾਮ ਸਤੰਬਰ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਸਲ ਪੈਚੈਟ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਨੈਪੈਚੈਟ ਹੁੰਦੀ ਤੋਂ ਤੁਰੇ ਤੇ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਸੁਨੇਹੇ ਪਹਿਲੀ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ “ਇਪਸ” ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਪੇਸ਼ ਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਵੀਡੀਓ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਲਟਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾ ਵਾਂ, ਟੈਕਸਟ ਸੁਰਖੀ ਅਤੇ ਡਰਾਇਗ ਵੀ ਵਰਨ ਲਈ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸੱਚ ਜਗਾ ਹੈ। ਸਨੈਪੈਚੈਟ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ

ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਨੋ ਸਕਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ
ਪਰੋਚਨੀ ਪਹਿਲੀ ਬਲਾਗ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ,
ਜਿਥੇ ਈਵਾਨ ਸਪੋਰਗਲ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ
ਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ: “ਸਨੈਪਚੈਟ”
ਇਤੀ ਕੋਡਕ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ
ਗਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ
ਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ
ਕਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਜੁਨ 2013 ਵਿੱਚ
ਪਚੈਟ ਨੇ 13 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ
ਭੇਗਤਾਵਾਂ ਲਈ “ਸਨੈਪਕਿਡਜ਼” ਪੇਸ਼
ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਸਨੈਪ ਭੇਜਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ
ਸੰਬੰਧ 2012 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ
ਅਤੇ ਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਅਤੇ ਸਰਵੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨੈਪਚੈਟ ਵਿੱਚ
ਹਨਾ 29.4 ਕਰੋੜ ਕਿਰਿਆਜ਼ੀਲ
ਭੇਗਤਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਨੈਪਚੈਟ ਉੱਪਰ 21
ਸਨੈਪਸ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈਆ
ਗਿਆਂ ਹਨ।

ਟਿਕ-ਟੋਕ: ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਸੋਸ਼ਲ
ਮੀਆ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਗਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਟਿਕ-ਟੋਕ। ਇਸ ਨੂੰ
ਕਿਸ ਯੂਹ ਅਤੇ ਲੀਉ ਯੋਗ ਨੇ ਸਾਝੇਤੁਪ
ਰ ਬਣਾਇਆ। ਟਿਕ-ਟੋਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ
ਇਹ “ਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼”
ਗਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪੁਗਾਣਾ ਨਾਮ

“ਬਾਈਟ ਡਾਂਸ” ਨੇ ਨਵੰਬਰ
ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ
ਡਾਲ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ
“ਜ਼ਕਲੀ” ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਚੱਲ ਰਹੀ
ਮੀਡੀਆ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ
“ਸਟੀਨ” ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਰਲੋਵ
ਟੈਨੂ ਨੇ ਟਿਕ-ਟੈਕ ਨੂੰ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ
ਆਏ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਫਲ ਫੈਸਲੇ
ਹੋਇਆ। ਐਪਲ ਸਟੋਰ ਅਤੇ
ਇਡ ਸਟੋਰ ਉੱਪਰ ਇਹ ਐਪ ਹਮੇਸ਼ਾ
ਉਨਲੋਡ ਐਪਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਰਹਿ
ਦਾ ਹੈ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰ ਆਪਣੀ ਇਛਾ
ਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਆਡੀਓਵਿੱਡ
ਟੂਲਜ਼ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਬਚਾ
ਪਰ ਅੱਪਲੋਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ
ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ
ਟਿਕ-ਟੈਕ ਦੇ 2019 ਦੀ ਪਾਂਹਿਲੀ
ਗੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸਰੋਤ
ਰ 50 ਕਰੋੜ ਐਕਟਿਵ ਯੂਜ਼ਰ
ਹਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾ ਜੁ
ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ
ਕੇਸ਼ਨ ਜਿਵੇਂ ਫਲਿਕਰ, ਵੀਚੈਰ
ਗ੍ਰਾਮ, ਟੰਬਲਰ, ਰੈਂਡਿਟ
ਸੇਸਟ, ਕਿਯੂਕਿਯੂ, ਸਕਾਈਗ
ਰ, ਲਾਈਨ, ਮਾਈ ਸਪੋਸ ਅਤੇ
ਟਰਨੈੱਟ ਉਪਰ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਹਰ ਸੂਚਨਾ ਸਹੀ ਨਾ ਹੋ
ਕੇਂਦੀ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ
ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਘੋਖ-ਪੜਤਾ
ਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰ
ਵੇਚਾਰਾ, ਹਦਾਇਤਾਂ, ਸੁ
ਕਤਾ ਨਿਰੋਲ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।
ਜਿਹੇ ਅਜਿਹੀ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਸੋਸ਼ਲ
ਪੋਸਟ ਉਪਰ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਜੇ ਫਿ
ਰੀ ਸੀ, ਉਸ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ
ਤ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕੈਨਡਾ ਚੌਣਾ ਪਿੱਛੋਂ

ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਵਾਧਾ
ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ f
ਆ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛਾਣ-ਬੀ
ਰ ਬੁਝ ਵਾਇਰਲ ਕੀਤਾ। ਸੋਸ਼ਾ
ਆ ਦੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱ
ਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਾਮਵ
ਤਾ ਦੇ ਮਰਨ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾਗ੍ਰਸ
ਿਆ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਵੀ ਆਮ ਵੇਖਾ
ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਪੈਪਰ ਡਰਜ਼ੀ ਅਕਾਊਂਟ, ਨਿੱਜਰ
ਗ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ
ਵਾਲੇ ਸੁਨੇਹੇ ਆਮ ਮਿਲਦੇ ਹਨ
ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਮੇਂ ਦੀ
ਵੀ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਤਾਂ ਇਸ
ਪ੍ਰਤੀ, ਇਸ ਉੱਪਰ ਉਲੰਘਣ
ਦੀਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆ ਤੱਕ ਨਾ
ਫਰ ਉਹ ਆਮ ਲੋਕ ਹੋਣ, ਚਾ
ਰ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅ
ਰ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਹੋਣ, ਇਸ
ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਆਖਣ ਲੱਗ ਪਾ
ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸਥਾ
ਨੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਸ਼ਾ
ਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉੱਪਰ ਇੱਕ
ਪ੍ਰਤੀ ਭੱਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰ
ਾਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਣਸ਼ਪੁਰ,
ਮੋ:94655-76022

ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਨ੍ਹੀਂ
ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ
ਤੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰੋਗਰਡ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ
ਕਾਰਨ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਕਰਦੇ ਸੰਜਮ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਅੱਜ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਉੱਪਰ ਹੁੰਦ ਤੋਂ
ਵਧ ਸਮਾਂ ਗਵਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ।
ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਾਦ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਰਿਹਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣੇ ਪੀਆ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ
ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਸੋਸ਼ਲ ਮੈਡੀਆ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ, ਉਹ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦਬਾਅ, ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਕੰਸਸ਼ੋਰੀ, ਯਾਦ-ਸ਼ਕਤੀ ਘਟਣਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਵਾਦ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨੀਂਦ ਦੀ ਘਾਟਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮਲਾਲਾ ਯੂਸਫ਼ਾਹਯੀ ਅਤੇ ਗੁਟਾ ਬਨਬਰਗ ਵਰਗੀਆਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੰਚਾਇਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਿਰਭਾਵ ਕੇਸ (2012) ਵਿੱਚ ਉਸ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਉੱਪਰ ਜ਼਼ਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾਵ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਮ ਵਰਤੋਂਕਾਰ
ਆਪਣੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਰ ਅਪਲੋਡ
ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ
ਕਾਫ਼ੀ ਫਿਕਰਮਦ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਹੁਣ ਇਸ ਉਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ
ਜਾਪ ਰਿਹਾ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲੀ
ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਕੇ ਹੈਂਕਰ
ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ
ਆਨਲਾਈਨ ਅਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈਂਕ ਕਰਨ
ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਏ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਡਾਟੇ
ਨੂੰ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚੇਰੀ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਰ ਕਿਸ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੁਹਾਂ
ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੁਸੀਂ ਹਾਲੀਵੁੱਡ
ਫਿਲਮ “ਦੀ ਗਰੇਟ ਹੈਂਕ” ਅਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ
ਫਿਲਮ “ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਆਫ ਅਭਿਨੀਤੀ” ਵੇਖ
ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ
ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਖਰਾਂ ਅਥਬਾਰਾਂ ਜਾਂ ਟੀਵੀ
ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਪਰ ਨਸ਼ਰ ਹੋਈਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ
ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਕਾਊਂਟ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀਆਂ
ਗਈਆਂ ਗਤਿਵਿਧੀਆਂ ਉੱਪਰ ਗੁਪਤ ਨਜ਼ਰ
ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਗਹੀ
ਕੁਵੈਂਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਮਹੀਨਦਾਨ ਅਤੇ
ਵੇਚਣ ਦੀਆ ਬਖਰਾਂ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ
ਆਈਆਂ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਾਨਸੈਮਟਰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੌਰੀਆ
81462-11644

ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਦਿਲ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਅਪਣੇ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਕਾਰਨ *ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਸੈਮਟਰ* ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਸਾਬਰਮਤੀ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਸਿਆ ਲਗਭਗ 51 ਲੱਖ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ 1976 ਈ: ਵਿੱਚ ਗਾਂਧੀਨਗਰ ਦੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਗਾਜਧਾਨੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜੇ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਅਬਾਦੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵਸਦੀ ਸੀ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1411 ਈ: ਵਿੱਚ ਸੁਲਤਨ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਵਾਰ ਗੁਜਰਾਤ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣਿਆ। ਯੂਨੈਸਕੋ ਵੱਲੋਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਏਸੀਆ ਦਾ ਤੀਜਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਰਾਸਤ ਸ਼ਹਿਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਵਾਂ ਹਨ ਪਰ ਸੀਮਤ ਸਮਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਚੌਣਵੀਆਂ ਬਾਵਾਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ।

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਬਲਿਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਟੈਕਸੀ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤਾ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤਰੀਕਾ ਗੁਜਰਾਤ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਦੀ ਸਿਟੀ ਟੂਰ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹੈ। ਡਬਲਡੈਕਰ ਬੱਸ ਦੇਖੋ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ (ਜੇ ਉਪਰੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ) ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ (ਸਵੇਰੇ 08 ਤੋਂ 1 ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 1:30 ਤੋਂ 9:30) ਸਾਬਰਮਤੀ ਆਸ਼ਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਣੇ ਹੋਟਲ ਤੋਂ ਚਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ

ਪ੍ਰਤੀ ਸਵਾਰੀ ਕਿਗਾਏ ਨਾਲ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਥਾਂ ਅਪਣੇ ਤਜ਼ੁਰਬੇਕਾਰ ਗਾਇਡ ਨਾਲ ਪ੍ਰਿਮਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਦੇ ਸ਼ੈਕੀਨਾਂ ਲਈ ਗੁਜਰਾਤ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸੈਰ ( ) ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ 200 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ 7:45 ਤੋਂ 10:30 ਤੱਕ ਗਾਇਡ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੈਰ-ਸੈਰ ਵਿੱਚ 20-22 ਵਿਰਾਸਤੀ ਬਾਵਾਂ ਪ੍ਰਿਮਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਸਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਿਮੇ।

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਯੋਗ ਏਨੀਆਂ ਬਾਵਾਂ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਬਰਮਤੀ ਆਸ਼ਰਮ, ਕਾਂਕਰੀਆ ਝੀਲ, ਤੀਨ ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ, ਸਰਖੇਜ਼ ਰੋਜ਼ਾ, ਰਾਣੀ ਕਾ ਹਜ਼ੀਰਾ, ਸਿੱਧੀ ਅਦ ਜਾਲੀ, ਹਠੀਸਿੰਗ ਜੈਨ ਮੰਦਰ, ਝੂਲਦੇ ਮਨਾਰ, ਅਡਾਲਜ ਦੀ ਬਾਵਾਂ, ਭਾਦਰਾ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ, ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ, ਰਿਵਰ ਫੰਟ, ਮਾਣਕ ਚੌਕ ਆਦਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਾਵਾਂ ਹਨ ਪਰ ਸੀਮਤ ਸਮਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਚੌਣਵੀਆਂ ਬਾਵਾਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਬਰਮਤੀ ਆਸ਼ਰਮ ਵੇਖਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਬਰਮਤੀ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣਿਆ ਸਾਬਰਮਤੀ ਜਾਂ ਗਾਂਧੀ ਆਸ਼ਰਮ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 1915 ਈ: ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ।

1933 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਇੱਥੋਂ ਰਹੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾਂਡੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੇ ਆਸ਼ਰਮ ਚਲਾਇਬਰੇਗੀ, ਅਜਾਇਬਘਰ, ਕਿਤਾਬ ਘਰ, ਖਾਦੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਣੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤ *ਅੜਾਲਜ ਦੀ ਬਾਵਾਂ* ਦੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਾਤਤਵ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਦੇਖ

ਰੇਖ ਅਧੀਨ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪਾਸਿਓਂ ਰਾਹ ਹਨ। ਬਘੇਲਾ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੁਦਾਬਾਈ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਇਹ ਇੱਕ ਪੌੜੀਦਾਰ ਖੂਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਾਸਤੂ ਕਲਾ ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤਹ ਤੋਂ ਹੋਣਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਲ ਤਕ ਜਾਣ ਲਈ ਪੰਜ ਮੰਜਲਿਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੌੜੀਆਂ ਹੋਣਾਂ ਵੱਲ ਉਤਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮੰਜਲਿ ਤੇ 16 ਖੰਬਿਆਂ ਵਾਲਾ ਮੰਚ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਛੱਤ ਅਸਟਰਿਜ਼ਮਾਰ ਹੈ। ਬਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਬੁਲਿਆਂ ਉੱਪਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨੱਕਾਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਮਿਥਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੂਰਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਅਨੇਖੀ ਵਾਸਤੂ ਸੰਚਨਾ ਕਾਰਨ ਬਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਗਰਮ ਹਵਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਕਾਫੀ ਗੰਦਾ ਤੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਕਾਸ਼ੀ ਦੇ ਪੇਣਿਆਂ ਹੈ।

ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਸਾਬਰਮਤੀ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਨਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿੱਚਕਾਰ ਦੀ ਲੰਘਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਢਾਂਡੇ ਦਸ ਪੁਲ ਬਣੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਅੱਗਰੇ ਜਾਂ ਵੇਲੇ ਦਾ ਪੁਲ ਅੱਜ ਵੀ ਦੇ ਖਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਮਜ਼ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੰਡਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਸਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ *ਕਾਂਕਰੀਆ ਝੀਲ* ਦੀ ਰੋਣਕ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹੈ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿੱਚਕਾਰ ਬਣੀ ਇਹ ਝੀਲ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਰੰਗ-ਬਿੰਗੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ

ਵਿੱਚ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦੀਆਂ ਕਿਸਤੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰੇ ਇਸ ਦੀ ਰੋਣਕ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਦ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਂਕਰੀਆ ਝੀਲ ਗੱਲ ਬਨਾਵਟ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਟੁਆਏ ਟਰੇਨ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਝੀਲ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਟਾਪੂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਗੀਨਾ ਵਾੜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਇੱਥੋਂ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਚਿੜੀਆਘਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। *ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਦਾ ਲੋਗੋ ਇਸ ਝੀਲ ਦੇ ਹਵਾਈ ਚਿੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ*।

ਝੀਲ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ ਰਾਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਜਰਾਤੀ ਖਾਣਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਂਸ ਮਾਣਕ ਚੌਕ ਹੈ। ਮਾਣਕ ਚੌਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿੱਚਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਭਾੜ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ। ਗੱਡੀ ਦੂਰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਪੈਦਲ ਹੀ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਮਾਣਕ ਚੌਕ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹੈ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੋਹੜੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਹੈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤੀ ਖਾਣੇ, ਗਾਟੀਆ, ਖਾਮਣ, ਢੋਕਲਾ, ਫਾਫ਼ਾ, ਜਲੇਬੀਆਂ, ਬਾਸੂੰਦੀ, ਖਾਖਗਾ, ਪਾਊ ਭਾਜੀ ਗੱਲ ਕਿ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਠਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਰੀਟ ਫੂਡ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਾਣਕ ਚੌਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅਨੇਖੇ ਰੰਗ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ ਇੱਥੇ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ, ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਇੱਥੇ ਸਰਗਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਖਾਣੇ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਰੰਗ ਬਦਲਦੀ ਹੈ।

ਮਾਣਕ ਚੌਕ ਦੋ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰੇ ਨਵੇਂ ਸਫਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮ

ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਣ ਬੈਠੋ ਤਾਨਾਮਾਹ ਹਾਕਿਮ

ਅਖੰਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ
74 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਬੜੀ
ਜਦੋਂ-ਜਹਿਦ ਕਰਕੇ ਹਾਸਿਲ ਤਾਂ ਕਰ ਲਈ ਪਰ
ਇਹ ਜਮੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੇ-
ਅਰਥੀ ਤੇ ਬੇ-ਮਾਇਨਾ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹਜਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ
ਨੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਬਲੀਦਾਨ
ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ
ਦੇ ਤਸ਼ਦੁਦ ਝੱਲੇ, ਬੇ-ਪੱਤੀਆਂ ਸਹੀਆਂ। ਕਾਲੇ
ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਦੇ ਜਲਾਵਤਨੀ ਹੋਏ
ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗ ਗਏ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ
ਪਰਿਵਾਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਤਸ਼ਦੁਦ ਦਾ
ਬਹਿਰਾਂ ਹੋਏ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗਮਿਆਨਬੰਸ ਕੋ ਕੇ

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੌਮ ਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜਾਸਾਹੀ ਨੂੰ
ਵਖਤ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿਉ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰ
ਹੋ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ
ਬੇਗੀ ਬਿਸਤਰਾ ਲਪੇਟਿਆ। ਇਹ ਆਜਾਦੀ ਵੀ
ਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਮਹਿਜ ਇਕ ਸਮੱਝ੍ਹਤਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੋ-ਵਾੜ ਕਰ ਅੰਗਰੇਜ਼
 ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਖਰੀ ਦਾਅ ਵੀ
 ਖੇਡਿਆ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਜੁਝਾਰੂ ਧੀਆਂ -
 ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਫਰਤੀ ਬੀਜ ਬੋਅ ਕੇ ਸਦਾ
 ਲਈ ਕੰਚਿਆਲੀਆਂ ਵਾੜਾਂ ਨਾਲ ਅਲੱਗ
 ਬਲੱਗ ਕਰ ਗਏ। ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਜਹਿਰ
 ਫੈਲਾ ਗਏ। ਧਰਤੀ ਦਾ ਵੀ ਮਹਜ਼ਬ ਬਣਾ ਗਏ।

ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜ
ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਜਾਇਆਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ
ਦੀਆਂ ਤਾਨਾਸਾਹ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਬਰ ਨੂੰ
ਆਪਣੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਰਦਿਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ
ਟੱਕਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ
ਈਮਾਨ ਤੇ ਅਣਖ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਪੂਰੇ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬਿਕਮੁੱਠਤਾ ਇਕ

ਜਬਰਦਸਤ ਬਦਲਾਅ ਸੀ । ਹਰ ਸਲਤਨਤ ਦੇ ਜਬਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲਲਕਾਰ ਨਾਲ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਡਿਆ । ਇਹ ਬਟਵਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੋਹ ਭਰੀ , ਨਿੱਘ ਭਰੀ, ਮਿਠਾਸ ਭਰੀ ਧਰਤੀ ਲਈ ਇਕ ਸਰਾਪ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ । ਇਸ ਦੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ, ਬਲਵਾਨ, ਬਹਾਦਰ ਦੁੱਲੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਜਬਰ ਦਾ ਸਕਿਅਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਹ ਆਜਾਦੀ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ ਦੀ ਹੁੱਦਬੰਦੀ ਦੇ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹੈ ।

ਰਾਜ ਸਤਾ ਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।
ਸਭ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਮੌਦਿਆਂ ਉਤੋਂ ਦੀ, ਇਕ ਦੂਸਰੇ
ਨੂੰ ਪੁੱਠੇ ਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਗਤ ਕੇ ਉਪਰ ਆਏ
ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ
ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ ਹੈ। ਵਿੰਗੇ-ਟੇਡੇ ਢੰਗਾ
ਨਾਲ ਉਪਰ ਉਠੇ ਲੋਕ ਹੀ ਰਾਜ ਸਤਾ ਦੀ ਕੁਰਸੀ
ਨੂੰ ਚਿੰਬੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਚਿੰਬੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ
ਲੋਕ ਹੀ ਸੱਭਿਆਕ ਆਦਰਸ਼ ਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੇ
ਘੁਣ-ਸਿਉਂਕ ਵਰਗੇ ਦੁਸਥਾਂ ਹਨ। ਜੋ ਨਿਤਦਿਨ
ਲੋਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਕੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮ,
ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਲੋਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦੇ
ਹਨ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੱਦ ਨੂੰ
ਹੋਰ ਉਚਾ-ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਰ ਆਪਣੇ
ਪੈਰਾਂ ਬੁੱਲੇ ਰੌੰਦ ਰਹੇ ਹਨ।

ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਵਿਗੜੇ ਲੋਕ ਸਫੈਦ
ਪੇਸ ਬਣਕੇ ਸਾਡੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ
ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰੋਂ ਸਗਾਫਤ ਦਾ ਮਖੰਟਾ ਪਹਿਨ
ਲੋਕ ਹਸਦਰਦੀ ਪ੍ਰਤ ਕਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ
ਸਰਪੰਚੀ, ਬਲਾਕ ਸੰਮੱਤੀ, ਜਿਲਾ ਪੀਸ਼ਦ, ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਦੇ ਮਾਲਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾਪੱਤੀ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ-ਕਰਨਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਰੀ ਹੋਈ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਦਾਅ ਇਹ ਸਭ ਇਹਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਗੰਦ ਦੇ ਕੀਝਿਆਂ ਦੀ ਪੇਚ ਖੇਡਦੇ, ਦੰਗੇ - ਫਸਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮਹਾਂ- ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਤੁਂ ਹੈ।

ਰਖੀ ਇਕ ਨਾ ਦਿਨ ਮੰਤਰੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਹੱਥ ਕਿੰਨਾਂ ਦਾ ਹੈ? ਕੌਣ ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਤੇ ਕਾਬਿਜ਼ ਹੈ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ?, ਇਹ ਹੀ ਲੋਕ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਸਟਮ ਦੇਸ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਜਸੀ ਸਕਤੀ ਸਦਕਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਤੇ ਗੈਰ ਇਖਲਾਕੀ, ਅਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਸਟਰੀ ਮੱਗਰਮੱਛਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਦਿਨ- -ਬਾ-ਦਿਨ ਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਤੇ ਸੱਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੋਚ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਤੇ ਕਾਬਿਜ਼ ਹੋਣਾ ਤੇ ਸਾਧਨਾ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਆਪਰਾਧੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਦੇਸ ਦੀ ਏਕਤਾ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕ ਹੀ ਹਨ। ਨੈਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅੰਧੰਡਤਾ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹਨ। ਲਾਲਸੀ ਸਕਤੀ ਦੀ ਪੁੱਠ ਚਾੜਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਸੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਦਲਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸੱਤਾ ਤੇ ਕਾਬਿਜ਼ ਇਹ ਨੇਤਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਦੇ ਤੋੜ੍ਹ-ਮਰੋੜ ਕਰਕੇ ਮਤਲੱਵ ਪ੍ਰਸਤੀ ਰਾਜ ਸਤਾ ਤੇ ਕਾਬਿਜ਼ ਹੋਵੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪੱਧਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਹੈ, ਲੋਕ ਇਵਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਪੂਰੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਰਦੇ ਸਰਾਬ-ਸਬਾਬ-ਕਬਾਬ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਰ ਆਖਿਰ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਹੀ ਹਨ। ਬਸ 75// ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਹਾਕਿਮਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਸ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ। ਦੇਸ ਵਿਚ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਲੁੱਟਾਂ-ਬੋਹਾਂ, ਸੰਪੰਡੀਆਂ ਤੇ ਨਜਾਇਕ ਕਬਜ਼ੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਠੇਕੇਦਾਰੀਆਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਘਪਲੇਬਾਜ਼ੀਆਂ, ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਾਧਨਾਂ

ਹਨ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨੋਟੋਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਿਆ ਕੇ ਬਿਲ
ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਲਾਗੂ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਰੋੜਾਂ
ਦੇ ਘਪਲੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੋਰਾ-ਡੇਰੀਆਂ ਕਰਵਾ
ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ
ਹੜ੍ਹਪੱਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਪੋਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੇ ਆਮ
ਨਾਗਰਿਕ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲ੍ਹੇਂਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਯੂ ਪ੍ਰੀ ਏ ਜਿਹੀਆਂ
ਧਰਾਵਾਂ ਲਾ ਕੇ ਜੇਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਦੇ ਤਸੱਦੂਦ ਨਾਲ ਜਾਗਰੇ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਭਾਨ ਜਥੀ ਦਬਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ
ਸਗੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸੱਤਾ ਤੇ ਕਾਬਿਤ ਲੋਕਾਂ
ਦੇ ਇਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਨੱਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ
ਗੰਢੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਨਾਸਾਹ ਬਣਾਉਣ
ਵਿਚ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਦਾ ਹੀ ਅਸੀਮ
ਤੇ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੈ। ਉਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ
ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਤਾਨਾਸਾਹ
ਗਾਜਨੀਤਿਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਕੰਮ
ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚੁਗਸੀ ਦੇ ਸਾਕੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ
ਵੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਨਾਸਾਹੀ ਹੀ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ
ਦੀਆਂ ਪੱਜੀਆਂ ਇਹ ਤਾਨਾਸਾਹ ਉਡਾਉਂਦੇ
ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਉਡਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾ
ਮਖੌਟਾ ਪਹਿਨ ਇਹ ਗੰਢੇ ਅਨਸਰ ਸਾਡੇ ਹਾਕਿਮ
ਬਣ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਪਰਜਾ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ
ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਗਿਝਗਿਆਉਂਦੀ , ਤਰਲੇ
ਪਾਉਂਦੀ, ਹੜਤਾਲਾਂ ਕਰਦੀ ਥੇ-ਵੱਸ ਹੈ। ਲੋੜ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਚੇਤਤਾ ਤੇ ਚੇਤਨ
ਹੋਣ ਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗਰਕ
ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ “ਬਾਲੀ ਰੇਤਗੜ੍ਹ”
00917087629168

ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸਰਿਆ ਖੁਹ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੇਲਨ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ

1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਖੂਹ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ਰੀਆ (ਸਾਧਨ) ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਲੋਕ ਸਵੇਰੇ - ਸ਼ਾਮ ਖੂਹਾਂ 'ਤੇ ਬਾਲਟੀ ਤੇ ਲੱਜ਼ (ਰਸਾ) ਸੇਵੇਰੇ - ਸ਼ਾਮ ਖੂਹਾਂ 'ਤੇ ਬਾਲਟੀ ਤੇ ਲੱਜ਼ (ਰਸਾ) ਸੀ। ਲੋਕ ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਆਉਣ ਲੈ ਕੇ ਖੂਹਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ - ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਖੂਹਾਂ ਦੇ ਸੁਆਦਲੇ ਪਾਣੀ ਵਰਗਾ ਅਨੰਦ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦਾ। ਖੂਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੱਬਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ - ਕਈ ਦਿਨ ਲਗਾ ਕੇ ਪੁੱਟਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਮਸ਼ੀਨੀ ਸੁੱਗ ਦੀ ਏਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਕੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ - ਭੈਣਾਂ ਵੀ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਬਾਲਟੀਆਂ ਤੇ ਲੱਜ਼ਾਂ ਲੈ ਕੇ ਖੂਹਾਂ ਤੋਂ ਪੀਣ ਲਈ , ਨਹਾਉਣ ਲਈ , ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਡੰਗਰ - ਪਸੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਤੇ - ਸਿੱਧ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰ. ਓ. ਜਾਂ ਫਿਲਟਰ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ ; ਕਿਉਂਕਿ ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਮਿੱਠਾ ਸੀ। ਹਾਂ , ਕਦੇ - ਕਦਾਈਂ ਲਾਲ ਦਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਖੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਖੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀਆਂ ਵੀ ਛੱਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋ ਜ਼ਰੂਰਾਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਸ਼ੁਸ਼ੁਕਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਖੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਖੂਸ਼ੀ , ਪ੍ਰਾਪਤੀ , ਜਿੱਤ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਪਲਾਂ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜੇ - ਮਹਾਰਾਜੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਅਮੀਰ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਖੂਹ - ਟੇਂਬੇ ਕਢਵਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਟੋਭਿਆਂ - ਛੱਪੜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਰਖਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਜ਼ਬ (ਸਮਾਉਣਾ) ਹੋ ਸਕੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੀ ਠੀਕ ਰੱਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਖੂਹ - ਟੇਂਬੇ ਘੱਟ ਗਏ ਜਾਂ ਵਿਸਰ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਰੜਕਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਘੱਟਦਾ ਤੇ ਫੁੱਝਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰਵਾਂ ਬਦਲਦੇ ਹੀ ਘਰ - ਘਰ ਨਲਕੇ ਅਤੇ ਟੂਟੀਆਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖੂਹਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਨਵੀਂ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਖੂਹ ਕਿਸ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ , ਪਰ ਜਿਸ ਨੇ ਖੂਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਬਤੀਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ , ਉਹ ਭਲਾ ਖੂਹਾਂ ਦੀ ਸਕਦਾ ਹੈ !

“ ਇੱਕ ਇੱਟ ਸੰਖੂਹ ,
 ਖੂਹ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਖੂਹ ਨੂੰ ਲੱਗੋ
 ਅਤੇ ਆਰ ਢਾਂਗਾ ਪਾਰ ਢਾਂਗਾ ਵਿੱਚ ਟੱਲਮ -
 ਟੱਲੀਆਂ ਆਉਣ ਬੈਜਾਂ ਦੇਣ ਬੱਚੇ ਨਦੀ ਨਹਾਊਣ

“ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਖੂਹ , ਸਰੀਰ ਦੀ ਹੋਵੇ ਕਸਰਤ ,
ਤਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਰੂਹ । “

लेखक मास्टर संजीव परमाणी
9478561356

ਅੰਨਦਾਤੇ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਦੀਵ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ
ਸੰਘਰਸਮਈ ਜੀਵਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਬਦਤ ਦੀਆਂ ਆਫਤਾਂ ਨਾਲ
ਨਜ਼ਿਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਦਾ ਵਾਜਿਬ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਲਈ
ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦਿਆਂ
ਅਜੋਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਡੀ ਵਿਰੋਧੀ ਤਿੰਨ
ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਵਣਜ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ
ਦਿੱਤਾ। ਖੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਆਪਣੇ
ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲ੍ਹਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਉਤਰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ
ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਘਰਸ
ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ
ਬੈਸਿੱਟਾ ਰਹੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਦਨਸੀਬੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ
ਸੱਖਣੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਤੇ ਜੀਂ ਨਹੀਂ ਸਰਕਦੀ।

ਕਿਸਾਨੀ ਮੌਰਚਾ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਗਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਮੌਰਚਾ ਐਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ (ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ) ਮਨੋਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਕੇ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਹੱਥਕੰਡਾ ਅਪਣਾ ਕੇ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਢਾਅ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪੁਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਦਿੱਲੀ ਘੋਰ ਕੇ, ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕੌਮੀ ਮੌਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਮੌਰਚਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ-ਸੇਰੋਤ ਬਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਅੰਦਰ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਭਰ ਦਿੱਤੀ।

ਵਿਸਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਬਦਨਾਮੀ ਖੱਟੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀਆਂ-ਪ੍ਰਮੁੰਨੀਆਂ ਉੱਘੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਟਵੀਟ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਜਮ ਕਿਥੇ ਆਉਣਾ ਸੀ? ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਤਿ ਛੱਡੀ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਟੈਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਕੇ ਧਰਨਾ ਫੇਲ੍ਹੁ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਧਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਰੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸਿੰਘੁ ਅਤੇ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰਾਂ ਤੇ ਸੱਤਾਗੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਗਈ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਸਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਇਸ ਉੱਪਰ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ ਦੇ ਸੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਵੇਸੀ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਰੋਡੀਓ ਅਤੇ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬਖਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਵੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚੇ ਦਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਦਨੀਅਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਨੰਗੀ ਹੋਈ ਜਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਲਿਾਫ਼ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਭੰਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੁਰੂ

ਕੀਤਾ । ਕਿਸਾਨੀ ਮੌਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਰਚੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭਜਾਇਆ ਅਤੇ ਬਾਈਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮੂੰਹ ਤੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ।

ਬਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਗੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਭ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਲ੍ਹੁੰਧਰੇ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਹੋ ਨਿਭਾਵੀ ਜਿਸ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਸਿ ਤਹਿਤ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ, ਮਾਸੂਮ, ਸਾਂਤੀਪੁਰਵਕ ਮਾਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਕੀਤਿਆਂ-ਮਕੌਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਭਾੜੇ ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਸੂਟਾਂ ਤੋਂ ਫਾਈਰਿੰਗ ਕਰਵਾਈ। ਹਜੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਦਰਦ ਬੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੀ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੁਸ਼ਹਿਰੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਪੁਲਲੇ ਢੁਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੰਕਿਆ ਗਿਆ। ਠੀਕ ਉਸੇ ਸਵੇਰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਰਿਹੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਖਾਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਰਾਤੇ-ਰਾਤ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕਿਹੜੀ ਤਾਕਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਸਭ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੁਲਲੇ ਢੁਕਣ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਇਧਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਗੀ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਮੱਧਮ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਐਨਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਸੀ।

ਮੇਰਚੇ ਨੂੰ ਸੁਰੂ ਤੋਂ ਗਹਾਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸੇ
ਦੇ ਪਿੱਠੂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ
ਦਿਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਫਾਰਿਬੂ ਰੰਗਤ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ
ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੁੰਦ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਫਾਰਿਬੂ ਨੀਤੀ
ਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਥੋੜਾ-ਬਹੁਤਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹਿਰੀ
ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ,
ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ
ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਹਨ ਕਿ ਤਿੰਨੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ
ਉੱਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਭਾਰੂ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ
ਪਵੇਗਾ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਫਾਰਿਬੂ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਆ
ਅੰਧਭਗਤਾਂ! ਆਪਣੀ ਅੰਧਭਗਤੀ ਤਿਆਰ ਕੇ ਹੱਕ ਸੰਚ ਦਾ ਸਾਬ
ਦਿਓ ਕਿਸਾਨ ਵੀਰੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੌਲ
ਸਮਾਂ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਲੰਮਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਤਾਗਾਰੀਆਂ
ਦੀ ਘਬਰਾਹਟ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਰਣਨੀਤੀ ਇੱਕ
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਢੁੜੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਧਰਨੇ ਤੇ ਬੈਠੀਆਂ
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇ-
ਸਮੇਂ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਤੱਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ
ਹੈ। ਗਲਤ ਅਨਸਰਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਂਤੀਪੂਰਵਕ
ਨਜ਼ਿੱਠਣ ਦੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ...
9988901324

ਬੇਸ਼ੇਸ਼ਮੀ ਬਹਸਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਆਏ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਬੇਮੌਸਮੀ
 ਬਰਸਾਤ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾ
 ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਰ ਹਰ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ
 ਹਰ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਸਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ।
 ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ
 ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਰਸਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ
 ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਅਰਬਾਂ ਦੀਆਂ
 ਇਮਾਰਤਾਂ ਮੁੱਖ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਭਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
 । ਕਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਕਈ ਬਾਵਾਂ
 ਤੇ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਦੇ ਵੀ ਲਾਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਹਜ਼ਾਰਾਂ
 ਲੋਕ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ
 ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ
 ਆ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਸ਼ਸਮੀ ਬਰਸਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ
 ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਾ ਆਖਰ ਕਿਸ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ
 ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਰ ਸਾਲ ਬਰਸਾਤਾਂ ਮੌਸੂਨ ਦੀ ਬਜਾਏ
 ਉਸ ਦੇ ਅਗੇਤਰ ਪਛੇਤਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਹੋ
 ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਣਮਿੱਬੇ ਸਮਾਂਵਾਂ ਫੀਆਂ
 ਬਰਸਾਤਾਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ । ਭਾਰੀ ਬੈਸ਼ਸਮੀ
 ਬਰਸਾਤ ਕਾਰਨ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੜ੍ਹ ਆਮ ਦੇਖਣ
 ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ
 ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਤਥਾਹੀ ਦੀ
 ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਥਾਹੀ ਹਰ
 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ
 ਇਸ ਤਥਾਹੀ ਦੀ ਮਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਆਮ
 ਜਨਜੀਵਨ ਲੱਖਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ
 ਹਨ । ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਘਰ
 ਸਾਧਨ ਸੜਕਾਂ ਸਭ ਤਥਾਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਚਲੋ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ
ਬੇਮੌਸਮੀ ਭਾਗੀ ਬਰਸਾਤ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਇਹ ਬਰਸਾਤਾਂ
ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ । ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹਰ
ਸਾਲ ਬਰਸਾਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਆ
ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਭਾਗੀ ਤਬਾਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।

ਅਸੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਬੋਲਸ਼ਮੀ ਬਰਸਾਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਹੀ
ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਪਰਜਾਤੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਘਰਸ਼- ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ

ਹੁਣ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ
ਚਲੇ ਜਾਈਏ ਇੱਕੋ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਨੂੰ
ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕ ਤਾਂ
ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਬਚੋ ਬਚੋ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣ
ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਇਹ ਨਾਅਰਾ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ
ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਕਿ
ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਸ਼ੁਰੂ
ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ
ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ
ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਭ ਨੂੰ
ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਰਸਾਨੀ
ਖਤਮ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਹੋ
ਜਾਵੇਗਾ ਫਿਰ ਇਨਸਾਨ ਚਾਹ
ਕੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ
ਪੁਲਾਂਘਾਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਟ ਸਕਦਾ।
ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦਾ
ਦਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਮਾਵਾਂ
ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ
ਵਸੂਦ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ
ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ
ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ
ਫਿਰ ਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚੰਗੇ
ਨੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ
ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਇੱਕ
ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ
ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ
। ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਇਸ ਸਰਕਾਰ
ਦਾ ਕਰਤਾਂਵ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ
ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਚੀਜ਼
ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਸੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹ
ਖਾਣਾ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਰੋਸਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ

A close-up, low-angle shot of a dark umbrella canopy in the rain. Raindrops are falling onto the umbrella, creating streaks down its surface. The background is blurred green foliage.

ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੀਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤ
ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ
ਬਥਾਦਬੀ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ
ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਾਗਰਾਂ ਨਹਿਰਾਂ
ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਪਲਾਸਟਿਕ ਸੁੱਟ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਜ਼ਹਿਰ ਨਾਲੋਂ
ਵੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਂਦਾ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਗੱਹਿਦ ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ
ਕੇ ਹਵਾ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਪਲਾਸਟਿਕ, ਕੱਪੜਿਆਂ, ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ
ਲਾ ਕੇ ਉਸਦੇ ਕੈਮੀਕਲਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਂਦਾ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰ

ਲਈ ਕਬੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ
ਵਾਈਆਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ
ਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
ਰਸਾਲ ਕਰੋਡਾਂ ਰੁਪਏਅਂ ਦੀ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ
ਕ ਸਾਲ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਇਕੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ
ਵਿਚ ਘੋਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਜ਼ਿੰਦੀਵਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਂ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਨੜੇ ਦੇ ਲਈ ਯੜਾਧੜ
ਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਬੀ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ
ਦਾਦ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਸੱਥਾਂ ਕੁਝ ਸੌਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾਲ
ਗੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਸੰਸਾਰ

ਨੂੰ ਬੋਸ਼ਮੀ ਹੜ੍ਹਾਂਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਹੈ
ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਹੀ
ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ
ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ
ਛਾੜ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਮਹਿੰਗੀ ਪਵੇਗੀ ਕੁਦਰਤ ਜਿਵੇਂ
ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਓਕਣ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਵੇ । ਉਸ ਨੂੰ
ਅ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ
ਤਕਾਰ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ
ਪਣੇ ਕੁਝ ਨਫੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ
ਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇਗਾ
ਅੱਖੇਗਾ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ

ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ
ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ
ਸੰਪਰਵ : - 98889-4920

મસ્તક :- 98889-4920

ਸੱਪਰਕ :- 98889-4920

ਬਲਬਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲਬਾ

7009107300

ਕਿੱਕਰੇ ਨੀ ਕੰਡਿਆਲੀਏ !!!

ପ୍ରକାଶକ

ਕੱਕਰ ਇੱਕ ਵਿਗਸਤੀ ਰੁੱਖ ਹੈ। ਕਿੱਕਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ
ਅਡੀ ਜੀਵਨ - ਸ਼ੈਲੀ , ਗੀਤੀ - ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ,
ਮ - ਧੰਦਿਆਂ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਕੱਕਰ ਨੂੰ ਚਮਕੀਲੇ ਪੀਲੇ ਮਿੱਠੀ - ਮਿੱਠੀ ਸੁਗੰਧ
ਲਾਲੇ ਛੁੱਲ ਜਲਾਈ ਤੋਂ ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।
ਕੱਕਰ ਦੇ ਪੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਤੇ ਫਿਰ ਲਾਲ ਹੋ
ਗਏ ਹਨ। ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਛੁੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ

ਹੁਤ ਉੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿੱਕਰ ਦੀ ਲੱਕੜ ਤੋਂ
 ਤੀਬਾਡੀ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਜਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।
 ਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਸ਼ ਬੰਨ੍ਹਣ
 ਾ ਰਿਵਾਜ ਸੀ ਇੱਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਜਾਂਝੀਆਂ ਨੂੰ
 ਰਤਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਲਣਾਂ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ
 ਜਾਂਝੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ
 ਨ। ਇਸ ਰਸਮ ਨੂੰ “ਜੰਸ਼ – ਬੰਨ੍ਹਣਾ” ਆਖਦੇ

ਨ :- ਕਿੱਕਰਾਂ ਦੇ ਟਾਹਣੇ ਬੰਨਾਂ ,
 ਸਾਨੀਆਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਬੰਨਾਂ ,
 ਨੁਂ ਸਾਰੀ ਜੰਝ ਜੀ ,
 ਣ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ,
 ਕਉਂ ਹੋ ਗਏ ਬੰਦ ਜੀ ? “
 ਵਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਦੇਣ , ਵਿਆਹ ਤੋਂ
 ਆਦ ਸਥੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ , ਪੇਕੇ ਘਰ
 ਤੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਟੀਸ ਤੇ ਚਰਖੇ ਦੇ ਦੁੱਖੜੇ
 ਸਣ ਸਮੇਂ ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਸ ਹੀ
 ਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ :-
 ਕਿੱਕਰੇ ਨੀ ਕਿਉਂ ਸੁੱਕ ਗਈ ,
 ਮੇ - ਲੰਮੇ ਗੱਭੂ ਛੈਲ ਜਵਾਨ ,
 ਹਿ - ਬਹਿ ਦਾਤਣ ਕਰਦੇ ,
 ਕਿੱਕਰੇ ਨੀ ਕਿਉਂ ਸੁੱਕ ਗਈ ,
 ਕਿੱਕਰੇ ਨੀ ਕਿਉਂ ਸੁੱਕ ਗਈ ,
 ਕਿੱਕਰੇ ਨੀ ਕਿਉਂ ਸੁੱਕ ਗਈ ? “
 ਲੇਖਕ ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
 ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
 9478561356 .

ਸਕਦਾ ਹਮਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦਾ
 ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
 ਕਿਸਾਨ ਕਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ
 ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਸਗੋਂ
 ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਰਸਤੇ ਵੀ ਹੱਸ
 ਕੇ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 !ਦਿਨ ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ
 ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ
 ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
 ਕਿਰਤੀ ਕਿਵੇਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ
 ਰੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਵੇਂ
 ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ
 ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ
 ਕਿਰਸਾਨੀ ਬਚਾਈ ਬੈਠਾ
 ਸੰਸਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੈਰਾਨ
 ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ
 ਚ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।
 ਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ
 ਵਚ ਆ ਜੜੇ ਹਨ। ਹੁਣ
 ਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ
 ਅੰਦੋਲਨ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ
 ਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
 ਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ
 ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਹ ਸਾਡੀ
 ਦਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਹੈ !!
 ਸਰਵਜੀਤ ਕੌਰ ਪਨਾਗ
 ੧੫੯੨੨੧੩੦੩੧

ਕਦਰਤ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਮਾਰ ਉਲਦ
 ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਉੱਪਰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਣੀ ਹੈ
ਕਹਾਣੀ (ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ)
 ਅੱਜ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਹੜੇ ਅੱਜ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਪਾਸ ਰਹੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਹੜੇ ਅੱਜ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਪਾਸ ਰਹੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ...ਜਦੋਂ ਇਕੱਥੇ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬੋਲਿਆ ....ਬਈ ਪਹਿਲਾ ਮੇਰਾ ਮਤਾ ਪਾਉ ...ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਗੰਦਾ ਨਾਲਾ ਹੈ ..ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ...ਨ ਕਦੇ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਾ ..ਪਿੰਡ ਦੀ ਜਿੰਨ੍ਹੀਂ ਵੀ ਰਹਿੰਦੀ ਖੁੰਦ ਸਾਰੀ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ...ਪਰ ਸਫ਼ਾਈ ਨ ਮਾਤਰ ..ਨਾਲਾ ਬੋਲਿਆ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਪੇਸ਼ਾਨ ਹਾਂ...ਲੋਕ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਮੁੰਹ ਲੁਕੋਕੇ ਲੰਘਦੇ ਹਨ.. ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਰੌਲ ਪਾ ਲਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ...ਮੈਨੂੰ ....ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਇੱਕ ਰੌਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁੰਮਹੋਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਫੇਰ ਕਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਹੇਗੀ ਤੇ ਰੌਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।...ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ..ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਤ ਗਏ.. ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਕੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਦਮ ਘੋਟ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ.... ਹੋਰ ਕੁੱਦੇ ਦੀ ਰੌਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ...
ਲਿਖਤ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਾਬਵਾਲ
ਮੋਬਾਈਲ ੯੮੫੫੦ ੩੬੪੪

੯੫੯੨੨੧੩੦੩੧

ਲਿਖਤ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਖਵਾਲ
ਮੋਬਾਈਲ 98550 3644

ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼: ਸੁਥੇ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਆਗੂ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਲਟੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਖੇਡ

ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਤੌਰ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਿਰਫ਼ 16 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਬੇਭੋਸ਼ੀ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਬਣੇ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਮੁਲਕ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੰਡਨ 'ਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਯਾਫ਼ਤਾ ਅਪਰਾਧੀ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਣ ਲੜਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵੰਟਿਂਗ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਦੇ ਉਸੀ ਦਵਾਰ ਵੱਡੇ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਤਾਂ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸਦਨ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਬਣਦਾ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ (ਨਵਾਜ਼) ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਦਿਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1997 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵੀ ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਮੁਲਕ 'ਚ ਹੀ ਹੋਣ, ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵੀ ਹੋਣ, ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹੋਣ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਨਾ ਬਣਨ। ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਵਜੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਵਿਗਾਜ਼ਮਾਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ 13 ਸਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ। 2008 ਤੋਂ 2018 ਤੱਕ ਦੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ 'ਸਖਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ' ਦਾ ਅਕਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੁੰਕੱਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੌਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡੂਜੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਇਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਆਪਣੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਹਾਲੀਆ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਗੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੱਬੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇ। ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਲਗਾਵਤਾ 80 ਹਨ। ਕੁਝ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਲਫ਼ਣ ਅਤੇ ਝਿਜਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਜੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਕੈਬਿਨੀਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਮਾਜਿਦ ਨਿਜ਼ਾਮੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਵਾਰ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡੂਜੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਹਿਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੀ ਹਾਲੀਆ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਗੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੱਬੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇ। ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਲਗਾਵਤਾ 80 ਹਨ। ਕੁਝ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਲਫ਼ਣ ਅਤੇ ਝਿਜਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਜੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਕੈਬਿਨੀਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਮਾਜਿਦ ਨਿਜ਼ਾਮੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਵਾਰ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਗੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਾਬ ਨਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡੂਜੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਇਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਆਪਣੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਹਾਲੀਆ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਗੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੱਬੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇ। ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਲਗਾਵਤਾ 80 ਹਨ। ਕੁਝ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਲਫ਼ਣ ਅਤੇ ਝਿਜਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਜੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਕੈਬਿਨੀਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਮਾਜਿਦ ਨਿਜ਼ਾਮੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਵਾਰ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਗੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਾਬ ਨਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡੂਜੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਇਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਆਪਣੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਹਾਲੀਆ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਗੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੱਬੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇ। ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਲਗਾਵਤਾ 80 ਹਨ। ਕੁਝ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਲਫ਼ਣ ਅਤੇ ਝਿਜਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਵਾਜ਼ ਲੀਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਜੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਕੈਬਿਨੀਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਮਾਜਿ

Happy 8 March Women's Day

Women's
Day
Special

ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਦੀਆਂ ਬਾਬਦ ਵੀ ਕਿਉਂ ਅਧੂਰੇ ਹਨ ?

ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰ ਦਾ ਆਲਮ ਕਿਸੇ ਵਿੱਕ ਸਮਾਜ, ਫਿਰਕੇ ਜਾਂ ਧਰਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ। ਅੰਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਬਾ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਿਆਹ ਪੰਨਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਹਰ ਸਾਲ 8 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤਿਉਹਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਵੇਂਦੀ ਕਿਉਂ ਨਾ। ਅੱਜ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਗੁੰਜ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਦਰਡਰਾ, ਸਕੂਲਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਰ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਕਾਢੀ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ

ਖੁਦ ਵੀ ਅੰਗਾਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਜ਼ੀ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਸਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਲਾਗਭਗ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਲੀਸਿਸਟਰਾਟਾ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਫਰਸ਼ਿਸ਼ੀ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਫਰਸ਼ਿਸ਼ੀ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫਾਰਸੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਲਮ ਨੂੰ ਮਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਸੇਲਜ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਰੋਟੀ ਟੁਕ, ਚੁਲ੍ਹੇ ਚੌਂਕੇ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬਾਲ ਬੁੱਚੇ ਹੈਂਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੀ ਅੰਰਤ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਗਾਰਮੈਂਟ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਦਿਹਲਾ ਵਾਲੇ ਦੇਣ ਸਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਆਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਗਾਰਮੈਂਟ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਦਿਹਲਾ ਵਾਲੇ ਦੇਣ ਸਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਹੀ ਅੰਰਤ ਦੇ ਗਲੇ ਦਾ ਫੰਦਾ ਬਣੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦਾ ਆਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਆਲਮ ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ @ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਅੰਰਤ ਨੇ ਜਾਂਦੀ ਜ਼ਿੰਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ, ਪਰ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਿਆ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਅੰਰਤ ਨੇ

ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਜ਼ੀ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਸਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਲਾਗਭਗ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਲੀਸਿਸਟਰਾਟਾ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਫਰਸ਼ਿਸ਼ੀ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫਾਰਸੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਸੇਲਜ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਰੋਟੀ ਟੁਕ, ਚੁਲ੍ਹੇ ਚੌਂਕੇ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬਾਲ ਬੁੱਚੇ ਹੈਂਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੀ ਅੰਰਤ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਗਾਰਮੈਂਟ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਦਿਹਲਾ ਵਾਲੇ ਦੇਣ ਸਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਹੀ ਅੰਰਤ ਦੇ ਗਲੇ ਦਾ ਫੰਦਾ ਬਣੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦਾ ਆਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਆਲਮ ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ @ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਅੰਰਤ ਨੇ ਜਾਂਦੀ ਜ਼ਿੰਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ, ਪਰ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਿਆ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਅੰਰਤ ਨੇ

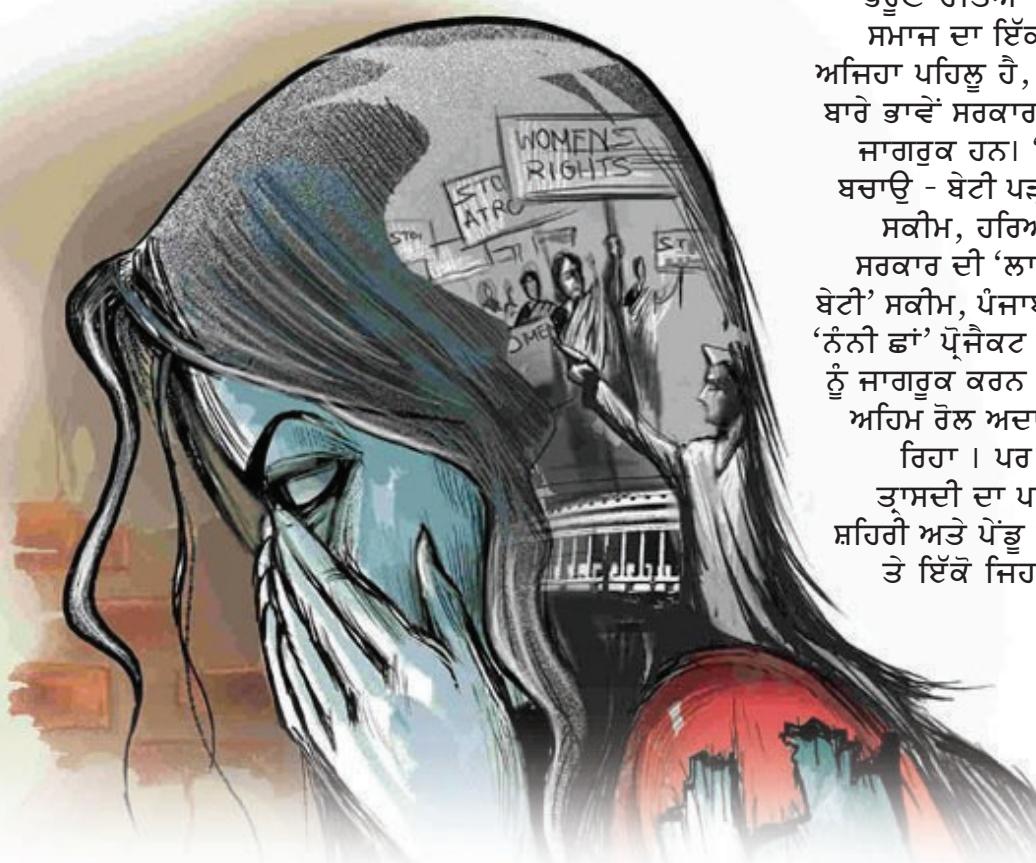
ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ

ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਜ਼ੀ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਸਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਲਾਗਭਗ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਲੀਸਿਸਟਰਾਟਾ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਫਰਸ਼ਿਸ਼ੀ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫਾਰਸੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਸੇਲਜ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਰੋਟੀ ਟੁਕ, ਚੁਲ੍ਹੇ ਚੌਂਕੇ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬਾਲ ਬੁੱਚੇ ਹੈਂਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੀ ਅੰਰਤ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਗਾਰਮੈਂਟ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਦਿਹਲਾ ਵਾਲੇ ਦੇਣ ਸਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਹੀ ਅੰਰਤ ਦੇ ਗਲੇ ਦਾ ਫੰਦਾ ਬਣੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦਾ ਆਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ

Happy 8 March Women's Day

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ
(ਜੱਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ
ਕੜੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ
ਬੜ੍ਹਤ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਕੜੀਆਂ
ਮੰਡਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋ ਕੇ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਗ਼ਬਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ
ਪਸਾਰੇ ਨੇ ਚਾਂਗੇ ਪਾਸੇ ਚਾਨੁਣ-ਮੁਨਾਰਾ ਕਰ ਛੱਡਿਆ
ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁੜ੍ਹੇ-ਕੜੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੌਚ ਕਾਫੀ
ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਪੇ ਕੜੀਆਂ
ਨੂੰ ਬੇਂਝ ਨਾ ਸਮਝ ਕੇ ਮਾਣ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਕੜੀਆਂ
ਨੂੰ ਵੀ ਹਰ ਖੇਤਰ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ,
ਵਧਾਰਕ ਖੇਤਰ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਰੱਖਿਆ
ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ, ਵਿੱਚ ਕਮਾਲ ਕਰ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਐਂਤਤਾਂ
ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰ
ਦਿਖਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਕਦੇ ਸਿਰਫ ਮਰਦਾਂ
ਲਈ ਹੀ ਰਾਖਵੇਂ ਸਨ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਈ ਰੀਤਾਂ-
ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਐਂਤਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ
ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਐਂਤਤਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ
ਪਹਿਚਾਣਦਿਆਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬਗ਼ਬਾਨ ਹੋਣ
ਦਾ ਸ਼ੁਭਤ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਕੱਲਿਸ਼ਾਂ ਸਦੀਆਂ ਪੁਗਣੀ
ਹੈ। 'ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ' ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਭਾਰਤੀ
ਐਂਤਤਾਂ ਨੇ ਐਂਤਤਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਖਿਆਨ
ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ
ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਭਾਗੀ ਹੋ ਕੇ
ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ
ਸੀ। ਭਾਰਤ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ
ਇੱਕ ਐਂਤ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇੱਕ

ਭਾਰਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕੱਚ-ਸੱਚ

ਅੰਰਤ ਹੈ। ਪਸਿੱਧ ਬਿਜ਼ਨਸ ਫੂਮੈਨ ਨੀਤਾ ਅੰਬਾਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਦ ਮੁਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਥਾਲੀ ਗਾਜ਼, ਹਿਮਾ ਦਾਸ, ਸਾਨੀਆ ਨੇਹਵਾਲ, ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ, ਮੌਰੀ ਕਾਮ, ਸਰਲਾ ਠਕਰਾਲ, ਪੀ.ਟੀ.ਊਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਕਸੀ ਮਲਿਕ ਆਦਿ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਵਧੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ ਦੀ ਪੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪ੍ਰਜੀਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 'ਫਾਈਟਰ ਜੱਟਸ' ਦੀਆਂ ਪਾਇਲਟ ਬਣ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਚਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਾੜ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ 'ਇਸਰੋ' ਵਿੱਚ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅੰਰਤਾਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰੀ ਪੋਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀ ਹੈ।

ਪਰ ਉਹ ਅੰਦਰਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਕੜ ਹਾਸ਼ੀਏ @ਤੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਅੰਦਰਾਂ ਦੀ ਜਿਹਨਾਂ ਵੱਲ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਉਹ ਅੰਦਰਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਰ ਰੋਜ਼, ਘਰੋਲੂ ਉਤਪੀਡਨਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਖੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਦੀ ਪੀੜਾ ਸਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਚੌਥਾ ਮੁੱਖ ਕ੍ਰਾਈਮ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਦਰਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਪਗਾਧ 56.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੁਤ ਤੋਂ 2021 ਤੱਕ 64.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੁਤ ਵਧੇ ਹਨ। 2021 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੁਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੁਤ ਅੰਦਰਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੁਰਮ ਦੇ ਕੇਸ ਪਾਏ ਗਏ। ਰਿਪੋਰਟ 2022 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ 31 ਹਜ਼ਾਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ @ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਦੂਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਮੌਤ, ਬਾਲ ਵਿਆਹ, ਇੱਜ਼ਤ ਖਾਤਰ ਕਤਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਗੁਨਾਹ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ੁੱਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਹੀ। ਸਾਡੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਿਮਾਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਦਰਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਹੁਤੇ ਜੁਰਮ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅੰਦਰ ਵਿਆਹ ਕਰਾ, ਆਪਣੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਤੇ ਸਧਰਾਂ ਦੀ ਗੋਦੜੀ ਚੁੱਕ ਆਪਣੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪੰਥ ਤੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅੰਦਰਾਂ ਦੇ ਅਰਮਾਨ ਦਬੇ ਹੀ ਰਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਅੰਦਰਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਹਿੱਸਾਤਮਕ ਬਿਹਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਗਭਗ 31.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੁਤ ਅੰਦਰਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿੱਸਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਹਿੱਸਾ ਭਾਵੇਂ ਗਾਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਮਾਰ-ਕਟਾਈ ਜਾਂ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾ ਜ਼-ਦਹੇਜ਼ ਵਰਗੇ ਜੁਰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਵੀ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਅੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗਰਵਾਕਰਨਾ (19.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੁਤ ਕੇਸ), ਅੰਦਰਾਂ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹਮਲੇ (18.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੁਤ) ਆਦਿ ਵੀ ਇਸੇ ਸੋਣੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਦਰਾਂ ਦੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਜ ਹੀ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਜਾਂ ਪਤੀ-ਪੁਰਖੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰਾਂ ਲਈ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਣੁਖ ਖਾਤਰ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤੂਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਮਝਣ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਹਿਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ

ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਲ-ਵਿਆਹ
ਰਗੀਆਂ ਕੋਝੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰੀਤਾਂ,

ਭੂਣ-ਹੱਤਿਆ ਸਾਡੇ
ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ
ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਜਿਸ
ਬਾਰੇ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਖੋਂ
ਜਾਗਰੂਕ ਹਨ। 'ਬੇਟਾ
ਬਚਾਉ - ਬੇਟੀ ਪੜਾਉ'
ਸਕੀਮ, ਹਰਿਆਣਾ
ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਲਾਡਲੰ
ਬੇਟੀ' ਸਕੀਮ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ
'ਨੰਨੀ ਛਾਂ' ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲੋਕਾਂ
ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ
ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ
ਰਿਹਾ। ਪਰ ਇਸ
ਤਾਸਦੀ ਦਾ ਪਸਾਰ
ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਪੱਧਰ
ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ

ਭੂਣ-ਹੱਤਿਆ ਸਾਡੇ ਜਾਂਦੀ। ਫਿਰ ਉਹ 'ਰੈਡ-ਲਾਈਟ' ਏਗੇ ਵਰਗੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਅੰਗ ਕਿਉਂ ਬਣਦੀ ਹਨ। 'ਦੇਵਦਾਸੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਦੇਵਦਾਸੀਆਂ ਬਣ ਜਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ-ਅਪਵਿੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਮੰਦਰਾਂ, ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹੁ-ਰੀਤਾਂ ਦੇ ਅੰਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਂ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ-ਸੜੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪਾਸਿਉਂ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਰਤਾਂ ਹਾਲੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ PEPSICO ਦੀ ਚੀਫ਼ ਇੰਦਰਾ ਸੂਈ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਅੰਰਤਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਲਖੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਹੋਰ ਹੀ ਹਨ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤਾਂ ਪਾਇਮਰੀ ਤੇ ਮਿਡਲ ਤੱਕ ਜਾਂ ਹਾਈ ਸਕਲ ਤੱਕ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੀ ਇਨਰੋਲਮੈਟ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਝਾਰਖੰਡ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਉਚੇਰੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਘਟਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ, ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਆਵਾਜਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪਿੱਛੇ ਹਾਂ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੋਨੇਗਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕੁੜੀਆਂ ਘੱਟੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਅਤੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਐਨੈਨ.ਡੀ.ਟੀ. ਐਕਟ 2005 ਦੇ ਭੂਣ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਪਾਤ 2023 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 1000

ਅੰਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਿਜ਼ਨਸ ਵੂਮੈਨ ਨੀਤਾ ਅੰਬਾਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਮੁਖਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਥਾਲੀ ਰਾਜ, ਹਿਮਾ ਦਾਸ, ਸਾਨੀਆ ਨੇਹਵਾਲ, ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ, ਮੈਰੀ ਕਾਮ, ਸਰਲਾ ਠਕਰਾਲ, ਪੀ.ਟੀ.ਊਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਕਸੀ ਮਲਿਕ ਆਦਿ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਵਧੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ ਦੀ ਪੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਗੁਆਂਦਿਆਂ ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪ੍ਰਜੀਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ‘ਫਾਈਟਰ ਜੱਟਸ’ ਦੀਆਂ ਪਾਇਲਟ ਬਣ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਚਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਗਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਾੜ ਖੇਤ ਕੇਂਦਰ ‘ਇਸਰੋ’ ਵਿੱਚ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅੰਤਰਾਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀ ਹੈ।

ਪਰ ਉਹ ਅੰਤਰਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਗਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਹੀ ਭਰ, ਸਹਿਮ ਅਤੇ ਦਬਾਉ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਬਿਲਕਿਸ ਬਾਨੋ ਵਰਗੀਆਂ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼਼ਰੇਅਮ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗੇ ਸੰਗੀਨ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿਨਾ ਸੂਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਕਸੀ ਮਲਿਕ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਿਡਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰਕ ਉਤਪੀੜਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਧਰਨਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਦੱਸਣੀ ਪਵੇ। ਮਨੀਪੁਰ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਕਰਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਘੁਮਾਉਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਬਣਾ ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣੇ ਦਾ ਸਥਾਤ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਕੂਟਰ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਾਉਣ ਆਈ ਅੰਤ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨੰਗਾ ਕਰਕੇ ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਿਮਾਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਵਦਾਸੀਆਂ ਵਰਗਾ ਰੁਝਾਨ, ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੌਂਝੀ ਸੌਚ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਲ-ਵਿਆਹ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਕਈ ਰੇਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਇਸ ਤਾਸਦੀ ਦੀ ਪਸਾਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੈ। ਪੀ.ਐਨ.ਡੀ.ਟੀ. ਐਕਟ 2005 ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਭੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੂਖਮ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਖੁਸ਼ਗਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 2023 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 1000 ਮਰਦ ਪਿੱਛੇ 895 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਪਾਤ 940 ਤੋਂ ਹਾਲੇ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਹੈ। 2001 ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 876:1000 ਸੀ ਜੇਕਰ ਸਾਡੀ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਜਿੱਥੋਂ ‘ਸੇ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤ ਜੰਮੈ ਰਾਜਾਨ ਵਰਗਾ ਹੁੰਡਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਸੁਬਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਾਰਕ ਜਿਵੇਂ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਦੇਰੇਜ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ-ਲਿਖਾਉਣ ਦੀ ਜਿੱਮੇਵਾਰੀ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨੱਕ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਸਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਮੰਡੇ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਮੱਖ ਤੋਂ

ਪ੍ਰਵੀਨ ਬੇਗਾਮ
ਮੋ. 89689-48018

ਮਹੱਜ਼ਾਂ ਹਰ ਰੜ੍ਹ, ਬਰਲੂ ਚੁਡਾਯਾਨਾਂ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਖੀਦੋ-ਫਰੈਖਤ ਦੀ ਪੀੜਾ ਸਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਚੌਥੇ ਮੁੱਖ ਕ੍ਰਾਈਮ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਪਗਾਧ 56.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 2021 ਤੱਕ 64.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧੇ ਹਨ। 2021 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ ਕੇਸ ਪਾਏ ਗਏ। ਰਿਪੋਰਟ 2022 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ 31 ਹਜ਼ਾਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ @ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼-ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਮੌਤ, ਬਾਲ ਵਿਆਹ, ਇੱਜ਼ਤ ਖਾਤਰ ਕਤਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਗੁਨਾਹ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜੜ੍ਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਹੀ। ਸਾਡੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਮਝਣ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਗੁੜੂਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਹਿਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਗਦੜਾ ਚੁਕ ਆਂਧਾ ਅਗਲਾਂ ਜ਼ਿਦਦਾਂ ਦੇ ਧੰਧ ਤੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਅਰਮਾਨ ਦਰਬੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਅੰਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਬਿਹਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਗਭਗ 31.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਰਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹਨ। ਹਿੰਸਾ ਭਾਵੇਂ ਗਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਜਾਂ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਦੂਜ਼ ਵਰਗੇ ਜ਼ੁਰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਵੀ ਇੱਕ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ (19.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੇਸ), ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਗਾਦੇ ਨਾਲ ਹਮਲੇ (18.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਆਦਿ ਵੀ ਇਸੇ ਸ੍ਰੋਣੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਜ ਹੀ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਜਾਂ ਪਤੀ-ਪੁਰਖੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਣਖ ਖਾਤਰ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤੂਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਲ-ਵਿਆਹ ਵਰਗੀਆਂ ਕੋਈਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰੀਤਾਂ, ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਉ ਸਕੀਮ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ। ਗੱਲ ਇਕੱਲੇ ਬਾਲ-ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਾਲੜੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਮੱਸਿਆ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਮਾਹਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿ ਕਈ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਕਈ ਵਾਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਲਾਜ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸੋਰ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਘਾਟ, ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਘਾਟ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਭਰੁਣ-ਹੱਤਿਆ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹਨ। 'ਬੇਟੀ ਬਚਾਉ - ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਉ' ਸਕੀਮ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਅਤਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭੱਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀ, ਗਰੀਬੀ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਵਰਗਲਾ ਕੇ ਆਉਣ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ-ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖੀਦੋ-ਫਰੈਖਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਛੇਹਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਹਰ ਸਾਲ ਬਾਲੜੀਆਂ ਤੇ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਗਾਇਥਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਡਾਟਾ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਕਾਸ਼ਿਤ ਤੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਗਈਆਂ ਕਿਧਰਾਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਸਭ ਚੁੱਪ ਹਨ। ਲਗਭਗ 62,099 ਕੁੜੀਆਂ 2022 ਤੱਕ ਦੀ ©3♣ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਗਾਇਬ ਹੋਈਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 2021 ਵਿੱਚ ਇਹ ਡਾਟਾ 59,544 ਸੀ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੀਦੋ-ਫਰੈਖਤ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਨਾਮ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿੱਚ ਹਨੋਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਚਾਹ ਕੇ ਵੀ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ, ਕਿ ਉਹ ਅੰਰਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ, ਰਿਹਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Happy 8 March Women's Day

Women's
Day
Special

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆਵਾਂ
ਕਾਰਨ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ
ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ
ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਰਦ ਪਧਾਨ ਦੇਸ਼

ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਹੜ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ
ਤੋਂ ਹੀ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ
ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਸਿਰਫ ਢੰਗ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਹੈ।
ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ
ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਨਾ ਬਾਬੁਬੀ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ
ਬਿੰਧ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀ
ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਬਾਬੁਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ,
ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲੁਟ ਹੈ। ਅਗਰ
ਮਰ ਜਾਏ ਤਾਂ ਹੋਰ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ
ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਤਰੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ
ਨਾਲ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਗੰਬਾਂ ਵਿੱਚ
ਨਿਸਤੇਦਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ
ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ
ਤੋਂ ਰਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਦਾ
ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ
ਆਖਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੀਮਾਂ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਦਰੋਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ
ਦੇ ਪਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਵਾਂਗ ਜੂਏ ਵਿੱਚ
ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਵਾਲੇ ਧਾਰਮਿਕ
ਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀਤਾ
ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੀ ਅੰਤ ਬਾਰੇ ਰਾਇ ਤੋਂ ਉਲੁਟ ਸਾਡੇ
ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਤੁਲਸੀ
ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸਹਿਣੀਲਤਾ ਦੀ ਮੁਰਤ
ਜੀ ਨੇ ਰਸਾਇਣ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ : -ਓਰ,
ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ
ਸੂਦਰ, ਪਸੂ ਅੰਨਾਰੀ ਚਾਰੋਂ ਤਾਂਝਨ ਕੇ
ਜਿਗਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਨੇ ਦਰਦ
ਅਧਿਕਾਰੀ -। ਇਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਤ ਹੋਣਾ
ਅੰਤ ਉਸ ਜਿਗਰੇ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।
ਗੁਨਾਹ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ? ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ
ਅੰਤ ਪੂਜਣਯੋਗ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੰਤ ਨੂੰ
ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਜਿਕਰ ਕਾਰਨ ਹੀ
ਤਿਆਗ ਦੀ ਦੇਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ
ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਪੈਰ ਦੀ ਜੂਤੀ ਕਿਹਾ ਸੀ,
ਕੀ ? ਜਿੰਦੇ ਵੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਅੰਤ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿੱਚ
ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤ ਨੂੰ
ਬਾਬੁਬੀ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੁਸਲਿਮ
ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਘ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
ਬੁਰਕ ਪਹਿਨ ਕੇ ਹੀ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤਾਂ
ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ :
ਭੰਡਿ ਜੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਨਿੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਮੰਗਣ
ਵੀਅਹੁ। ਭੰਡਹੁ ਹੋਵੈ ਦੇਸਤੀ ਭੰਡਹੁ ਚਲੋ ਰਾਹੁ॥
ਭੰਡ ਮੁਆ ਭੰਡ ਭਾਲੀਐ ਭੰਡਿ ਹੋਵੈ ਬੰਧਾਨਾ॥ ਸੋ
ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨਾ॥

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਦੀ ਦਸ਼ਾ

ਬਜ਼ਾਰਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਬੱਸਾਂ, ਰਸਤਿਆਂ,
ਸਾਂਲਿਆਂ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਮੰਦਰਾਂ,
ਡੇਰਿਆਂ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਵੀ ਅੰਤਾਂ
ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ

ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਜਦੋਂ

ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਉ...
998 8901324

ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਅੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵਾਂਗ ਮੰਡੀਆਂ

ਲੱਗਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼

ਵਿਕਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੋ ਵੇਗੀ। ਅੰਤ ਉਤੇ ਜਿੰਨੇ

ਖੰਗਦਾਰ ਵੀ ਤਾਂ ਮਰਦ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ

ਅੰਤਿਆਚਾਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਐਨੇ

ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਧਿਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਅੰਤਿਆਚਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ

ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ

ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ

ਬਾਬੁਬੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਹੈ,

ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਅੰਤਾਂ ਚੋਣ ਤਾਂ ਲੜ

ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ

ਕਾਉਂਸਲਰ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਸੰਭਾਲ

ਰਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਜਾਂ ਅੰਤ

ਮਰਦ ਦੀ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਬਾਬੁਬੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ

ਪਦਰਸ਼ਨੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ

ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਰੀ ਵੇਚੀ ਜਾ

ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ? ਅੰਤ ਨੂੰ

ਅੰਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵੇਖਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਸਾਡੇ ਮਰਦ-ਪ੍ਰਧਾਨ

ਅੰਗ ਕਰਕੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ

ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਇਕੱਲੀ ਅੰਤ ਹੀ ਤਾਂ

ਜਿਥੇ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ

ਕਿਉਂ

ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਸੱਚੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਆਧਾਰ

ਅੱਜ ਦੇ ਤਣਾਂਭ ਭਰਪੂਰ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਉਪਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬੁਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘਣ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀਆਂ ਸਦਾਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਭੁੱਲਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮਨੁੱਖ ਹਰ ਸਮੇਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਬਨਾਵਟੀ ਆਪਸ਼ਾਨੇ ਲੈ ਕੇ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਉਥੋਂ ਮਨ ਨੂੰ ਸੁਕੂਨ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਅਸਲੀ ਛੁੱਲ ਦੀ ਮਹਿਕ ਲੈਂਦਿਆਂ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਅਤੇ ਕਾਗਜੀ ਛੁੱਲ ਨੂੰ ਸੁੰਘਿਆਂ ਮੱਥੇ ਤੇ ਤਿਉੜੀ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਲਕ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅਸਲੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜੀਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਖਿੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਅੱਜ ਦੀ ਬਨਾਵਟੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਤਿਉੜੀ ਹੀ ਉੱਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਿਉੜੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁਕੂਨ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੰਦੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰ ਨਾਕਾਗਤ ਮਕਤਾ ਦਾ ਕੀਝਾ ਘੁਣ ਵਾਂਗੂੰ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਂ ਪੈਣ ਤੇ ਛੂੰਘੀ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੱਲ ਪੱਕਦਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਨ ਭਾਵ ਆਤਮਾ ਅਸਲੀ ਸੋਚ ਧਾਰਨ ਕਰੇ। ਫਿਰ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਇੱਕ ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਅਸਲੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ? ਨਹੀਂ, ਉਹ ਅਸਲੀ ਸੋਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਦਾ, ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਸੋਚ ਉਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਪਜੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁੱਸਾ, ਪਿਆਰ, ਨਫਰਤ, ਖਿੱਣਾ, ਜਵਾਬ, ਸਵਾਲ ਉਪਜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਤੰਦਰੂਸਤ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਇਭਾਗ ਅੰਦਰ ਵਹ ਰਹੇ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਵਾਵਰੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇ ਕਰ ਮਾਨਵ ਹਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਜਿਹਨ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਜੇਗਾ ਰੱਖਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗਾ। ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਤੇ ਢੇਰੀ ਢਾਹ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਜੁਟ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਕੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਕੇ ਨਿਕਲਣ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬਨਾਵਟੀ ਪਰਤ ਨਾਲ

ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡੋਟੇ ਭਰਾ
 ਈਸ਼ਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਣ
 ਲਈ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ ਕਲੇਸ਼ ਕਰਦਾ। ਸਾਂਝੇ
 ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿਆ ਨੇ
 ਕਦੇ ਦੱਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ
 ਨੰਬਰਦਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਣ
 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਜਾਪੀ। ਜਦੋਕਿ ਅਜੋਕੀ
 ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪੂ ਕੰਮਾਂ
 ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਚੰਗੀ ਖੇਤੀ ਸਦਕਾ ਸਾਝਾ
ਪਰਿਵਾਰ ਵਧੀਆ ਗੁਜਰ ਬਸਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ
। ਭਗਵਾਨ ਸਿਆ ਨੇ ਏਕੇ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨੂੰ
ਮੰਨਦਿਆ ਕਦੇ ਵੰਡ ਵੰਡਾਈ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ
ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਹੱਥ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਦਦ ਲਈ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਹਿਲ ਕਰਦਾ । ਈਸ਼ਰ ਸਿਆਂ
ਇਕਲੌਤੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਜਿੱਦ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆ
ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰ ਬੈਠਾ । ਉਧਰੋਂ
ਆੜਤੀਆਂ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
ਕਰ ਦਿੱਤਾਪਰ ਕਨੇਡਾ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਵਜਨੀ ਆਖਦਿਆ ਜਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ
ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੁਲਹਾ ਜੂਰ
ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕੰਨੀ ਪਾਉਣੇ
ਨਾ ਟਲਿਆ ਜਮੀਨਾਂ ਤਾ ਢਾਲਗਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ
ਨਾਲ ਜਦ ਮਰਜ਼ੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਦੋਂ ਕਿ
ਆੜਤੀਏ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਏ .ਸੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਆਜੁ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਿਵੇਝਨ

ਜਿੰਗਾਰ ਕੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਕਿਹੜਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ, ਇੱਦਿਆਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚਾਰ
ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਦਾ ਅਰਥ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ
ਦਾ ਦਲੰਗੀ ਅਤੇ ਵਿੜੇ ਮੇਬੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ। ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਸ਼ਾਵਾਦਿਕ
ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ,
ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦਲੇਰ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਘਰਗਹਰ
ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਢਹਿੰਦੀ ਕਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ
ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ
ਵਿੱਚ ਜਦ ਕਦੇ ਕੁਝੇ ਦੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋਣ ? ਦੀ ਅਵਵਾਜ਼
ਆਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਉਗਰੇ
ਦੇ। ਪੱਤੇ ਪਾਸੋਂ ਪੱਤੇ ਕਰ ਕਰ ਜਿੰਦੇ ਰਹਾ। ਮਿਥੇ ਲੀਕੀ ਰਲਸ਼ੀਸ਼ੀ

**ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸ਼ਾਓ...
9988901324**

9988901324

ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਕਿਹਾ
ਇੰਦਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ
ਦਾ ਅਰਥ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ
ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ
ਸੋਚ ਪੈਂਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਘਬਰਾਹਟ
ਵਿੱਚ ਢਹਿੰਦੀ ਕਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ
ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ
ਕੁੱਝ ਦੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋਣ ? ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਉਸ
ਕਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ਼
ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੰਗੀ ਹੋਈ ਹੋ
ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਠੰਡ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ
ਸੋਚੇ ਬਿਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦੇ
ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ
ਕਲੀਡ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ
ਦੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਧਾਰਨਾ
ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਕੁਝ ਮਾੜਾ ਵਾਪਰਨ
ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ
ਤੇ ਸਹਿਮ ਵਾਲਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵੀ ਸਿਰਜ
ਕੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ
ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਦਾ ਹਲ
ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਦਰਦ ਘੱਟ

ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵੀ
ਸੱਚੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਮਾਹੌਲ
ਵੀ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇਗੇ।
ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਦਾ ਬੀਜ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਹੈਂਦਾ ਕਰਨਾ
ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ, ਪਿਆਰ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ
ਆਦਿ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਿੰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਉਗੇ ਫੱਲ ਦੀ
ਖੁਸ਼ਸਰਤੀ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਾ
ਕਿ ਚਿੱਕੜ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਵੱਲ ਵੇਖੋਗੇ। ਅੱਧੇ ਭਰੇ ਗਲਾਸ ਨੂੰ
ਦੇਖੋ ਨਾ ਕਿ ਅੱਧੇ ਖਾਲੀ ਗਲਾਸ ਵੱਲ। ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ
ਦ੍ਰਿੜ ਇਗਾਦੇ ਅਤੇ ਫੱਲਾਦੀ ਜਿਗਰੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੀ ਆਪਣੇ
ਅੰਦਰ ਪੈਂਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਯੁੱਗ
ਵਿੱਚ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਾਇਆ ਦੀ ਦੌੜ
ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਐਨਾ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਸਤ
ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੈ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦਾ। ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ
ਵਿਅਕਤੀ ਬਲਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਰ ਹੋ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਛੁੱਟਦਿਲੀ ਤਿਆਗ ਕੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ
ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ
ਮੁਸਕਰਾਹਟਾਂ ਲਿਆਇਆਂ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।
ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਨਾਵਟੀਪਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਬਾਂ
ਅਸਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। ਸਦਾਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਪਣਾਇਆਂ ਹੀ ਇੱਜਤ
ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ
ਅਸਲੀ ਮਨੋਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੁਪਿਹਰ ਦਾ ਲੰਗਰ ਪਾਣੀ ਛਕਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ
ਸੀਰੀ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿਹਾਂ ਨੂੰ ਢੂੰਘੀਆਂ ਸੋਚਾਂ
ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਦੇਖਦਿਆਂ ਗੱਲ ਬੁਝਣ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅੰਗਿਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿਹਾਂ
ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਚਰਨਿਆ ਮੇਹਨਤੀ
ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਚਾਹੇ
ਜਸੀਨਜ਼ਰਬੇਜ਼ ਜਸੀਨ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਰੇਤਲੀ ,
ਮੈਂ ਤਾਂ ਰੱਖ ਦਾ ਸੀਰੀ ਹਾ ਜਿੱਧਰ ਲਾ ਦੇਵੇਗਾ
ਆਪਾਂ ਸੱਚੀ ਮਸੱਕਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਫਲ ਤਾਂ ਉਸਨੇ
ਦੇ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਸੀਰੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਰਦਾਰ
ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਸੁਣਨਾ ਤੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ
ਲਗਨ ਦੀ ਸੁਥਰੀ ਸੋਚ ਸਲਾਮ ਕਰਦਿਆ
ਟਿੱਬਿਆਂ ਵਾਲੇ ਖੇਤ ਦਾ ਖਾਲ ਸਵਾਰਨ ਚਲਾ
ਗਿਆ ਜਿਹੜੇ ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੀ ਬਜਾਈ ਲਈ
ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਸਨ। ਆਬਣ ਵੇਲੇ ਖਬਰ ਹੀ
ਮਿਲੀ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ
ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਲਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿਹਾਂ
ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ 10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰ
ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ
ਵਿਗਿਆਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂਖਣ ਕਰਨ ਲਈ
ਆਵਣਗੇ। ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੇਹਨਤ ਤੇ ਸਬਰ
ਦੇ ਸੀਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਮੁਕਰਾਨਾ ਕਰਨ
ਗਰਦਵਾਰੇ ਲਈ ਗਏ।

ਪੰਨਵਾਲ ਸਰਬਿਤ ਵਲੋ

ਦੇਵ ਚ ਗਾਇਤ੍ਰ ਹਲ

78374 90309

ਰੱਬ ਦਾ ਸੀਰੀ (ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ)

ਵਿੱਚ ਮਗਨ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਈਸ਼ਤਰ ਨਾਲ
ਗਏ ਕਰਮੇ ਨੂੰ ਹੁੱਝ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਜਿਹਨੂੰ
ਕੰਮ ਦਾ ਤਗੀਕਾ ਉਹਦਾ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ
ਈਸ਼ਤਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਿ ਬੜਿਆਖਾ

ਇਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਘਰ ਬੜਾਂਦਿਆਂ
ਹੀ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖ ਦਿੱਤਾ।
ਲਾਣੇਦਾਰ ਅਚੰਬਤ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਵੰਡ
ਵੰਡਾਈ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਆਪਣੇ ਜਿਉਦੇ
ਜੀ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਭਗਵਾਨ
ਸਿਆ ਸੀਰੀ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ
ਲੈਂਦਾ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਪਰ ਗਰੀਬੀ
ਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੇ ਸਿਆਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ
ਮਸਲਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੀਰੀ ਨੇ ਖੇਤ ਜਾਂਦੇ
ਵੇਲੇਵਾਰਤਾਲਾਪ ਸੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ, ਪਰ
ਭਗਵਾਨ ਸਿਹਾਂ ਨੇ ਅਣਗੌਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
। ਕਿਉਂਕਿ ਹਣ ਤੱਕ ਘਰੋਇਸ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਗੱਲ
ਨਹੀਂ ਸੀਚੱਲੀ। ਖਾਦ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਖਾਲੀ ਕਰਦੇ
ਸੀਰੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ
ਤਾਂ ਜੋ ਜਮੀਨ ਦੀ ਤਕਸੀਮ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ
ਜਾ ਸਕੇ। ਰੱਬ ਦੇ ਭਾਣੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਭਗਵਾਨ
ਸਿਆ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬੋਲਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦਿਆ ਉਠ
ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਖਾਦ ਦੀਆਂ ਬੋਗੀਆਂ ਗਿਣਨ
ਲੱਗਾ। ਸੀਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਟੋਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸਰਦਾਰ

ਮੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰਾ ਵਾਲੇ ਟੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਕੇ
ਰਰਵਾ ਲੈਣਾ ਅੱਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਬਰਾਬਰਕਰਨਦੀਕੋਸ਼ਿਸ਼ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੇਰੇ
ਗੀ ਗੱਲ ਦੁਜੇ ਦੇ ਮੁੰਹੋਂ ਸਣ ਭਗਵਾਨ ਸਿਆਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਜਨਲੀ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ
ਹੈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੌਥਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਕਿਵੇਂ

ਹਾਂ ਸਾਹਮੁਸ ਹਾਇਆ ਜਦ ਕ ਉਸ ਨੂੰ ਠਾਵਾ ਟਕ ਤੁ ਪਿਤਾ ਨ ਆਪਣਾ ਹਿਸਾ ਵਾਲਾ
ਜਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਮਲਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਹਿੱਸਾ ਘੱਟ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੀ
ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਸਮਾਨ ਛੂਹਦੀ ਕੀਮਤ ਨੇ ਸਭ ਘਾਟੇ ਪੂਰੇ ਕ
ਕੇਂਟਾ ਭਰਾ ਘਰ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਾਣੇਦਾ
ਗੋਤਾਲਦਾ। ਭਗਵਾਨ ਸਿਆ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਭਗਵਾਨ ਸਿਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ
ਵੀਂਗੀ ਮੁਹਾਰਤ ਸੀ। ਪਰ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਵੰਡ ਤੇ ਲਿਆਕਤ ਦੇ ਗੁਣਗਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ
ਵੀਂਡਾਈ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗੀ ਚਾਹ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਫੜੀ ਸੁਹਾਗੇ ਉਪਰ ਬੈਠ
ਕਉਂਕਿ ਪਿਤਾ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਵੱਲ ਸੀਗੀ ਲਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਟੋਕਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹੁੰਦਿਆ ਜਮੀਨ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਸਿੱਧੀਆ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਫਲ ਲੱਗਦਾ
ਹੈ ਦੋ ਨਹੀਂ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸੇ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਟਿੰਬਿਆ
ਗੁਗਵਾਨ ਸਿਆਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਸੀਮ ਉਗਣ ਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ
ਗੁਗ ਕਾਢੇ ਰਾਹਾਂ ਵਾਲੇ ਮੌਜੂਦ ਕਿੱਤੇ ਵਸਾ ਪਾਰਮਤੇ ਹੀ ਸੀਨੀ ਦੇ ਰਾਹਾਂ

ਸਵਬਤ ਹਾ ਸਾਰਾ ਤੇ ਭਗਵਾਨ
ਸਿਹਾ ਤਕਸੀਮ ਮਗਰੋ ਮਿਲੇ ਖੇਤਾ ਲਈ ਫਸਲ
ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬੰਦੀ ਕਰਨ ਚਲੇ ਗਏ। ਅੱਤੇ
ਟਿੱਬਿਆਂ ਵਾਲੇ ਟੱਕ ਲਈ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਦਿਖਾਈ
ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਂ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਮੁੰਗਫਲੀ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ
ਭਗਵਾਨ ਸਿਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਬਿਆਂ ਰੋਤਲੀ ਜਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਗਜ਼ਲ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਿੱਚ ਸਮਝੀ ਦੇਸਤੀ ਸਾਡੀ,
ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਜਰਨਗੇ ਕੋਈ ਬੁਜ਼ੀ ਸਾਡੀ ?

ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਧੰਨਵਾਦੀ ਬਹੁਤ ਢੁੱਖਾਂ ਦੇ,
ਇਹ ਕੁਝ ਲਿਸ਼ਕਾ ਗਏ ਨੇ ਜਿੰਦਗੀ ਸਾਡੀ।

ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਲੱਗੇ ਜੀਵਨ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗੂਂ ਉਹ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗੀ ਸਾਦਗੀ ਸਾਡੀ।

ਆਸੀਂ ਮੌਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਾਂ,
ਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝੋ ਯਾਰੋ, ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਸਾਡੀ।

ਸ਼ਬਦ ਅੱਖੇ ਨਾ ਗਜ਼ਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ,
ਹਰਿਕ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਵੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਸਾਡੀ।

ਕਰਾਂਗੇ ਦੂਰ ਨੂੰ ਰੋਗ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦਾ,
ਹੋਈ ਸੂਰਜ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸਾਡੀ।

ਅਸੀਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ ਉਦੋਂ @ਮਾਨਾ@,
ਜਦੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਤੂੰ ਕਮੀ ਸਾਡੀ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ 9915803554

ਗਜ਼ਲ

ਮੁੱਹੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਥੋੜ੍ਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।
ਲੋਕੀਂ ਦੇਣਗੇ ਰੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।
ਤੇਰੀ ਸੱਚਾਈ ਇਲਾਜਾਮ ਚ
ਬਦਲਣਗੇ,
ਬੰਦ ਮੁੱਠੀ ਨਾ ਥੋੜ੍ਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ
ਨਹੀਂ।

ਲੋਕੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਚੇਰੀ-ਚੇਰੀ ਵੇਖ ਰਹੇ,
ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਤੇਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ
ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇ
ਦੇਵੀਂ,
ਕੁਝ ਨਾ ਰੱਖੀ ਕੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ
ਨਹੀਂ।

ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਪਾਟੇ ਖਾਂ ਵੀਂ ਤੁਰ ਗਏ ਨੇ,
ਤੇਰੇ ਵਜਣੇ ਢੇਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।
ਮੁੱਹੋਂ ਐਵੇਂ ਗੱਲ ਨਾ ਕੱਢੀ
ਉਲਫ਼ਤ ਦੀ,
ਸਜਣਾ ਧਰਤੀ ਗੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ
ਠੀਕ ਨਹੀਂ।

ਅਪਣੇਂ ਸੱਕੇ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਖੂਹ ਅੰਦਰ,
ਜ਼ਹਿਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਘੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।
ਨਿੰਦਾ ਚੁਗਲੀ ਬਹਬਾਦੀ ਹੀ
ਕਰਦੀ ਹੈ,
ਐਵੇਂ ਨਾ ਖਿੰਦੇ ਫੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ
ਨਹੀਂ।

ਮੂਰਖ ਲੋਕੀਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ,
ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਅਣਭੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।
ਸੱਪਾਂ ਨਾਲ ਯਾਗਨੇ ਕਾਹਤੋਂ ਪਾਲੇ
ਬੀ,
ਜੀਵਨ ਹੈ ਅਨਮੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ
ਨਹੀਂ।

ਗਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇ ਯਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਨਾ,
ਪੁਸ਼ਟਕ ਦੀ ਪੱਤਰੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।
ਬੰਦੂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਲਦੇ
ਨਹੀਂ,
ਗੋਲੀ ਦੇ ਇਹ ਖੋਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ
ਨਹੀਂ।

'ਬਾਲਮ' ਤੈਨੂੰ ਲੋਕੀ ਮੂਰਖ ਆਪਣਗੇ,
ਬਾਣੀ ਰਖ ਸਮਤੇਲ ਜ਼ਮਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।
ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਊਂਕਾਰ ਨਗਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੰਜਾਬ
ਮੇਂ - 98156-25409

ਨਰਾਜ਼ਗੀ

ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ, ਓਹ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨੀ ਹੁੰਦੇ
ਪਲ ਭਰ ਦੇ ਖਾਂਦੇ ਨੀ ਸੀ-ਵਿਸਾਹ ਸਾਡੇ
ਹੁਣ ਦਿਨ—ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਈ ਨੇ ਜਾਂਦੇ
ਗਿਰਗਟਾਂ ਵਾਂਗ—ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗ ਬਦਲ ਲਈ
ਰਲ ਨਾਲ ਰਕੀਬਾਂ ਪਲਾਂ, ਚ ਵਿਸਾਰ ਗਏ
ਅਸੀਂ, ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਸਾਂ
ਪਰ—ਅੱਜ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ, ਹਾਰ ਗਏ

*****
ਕੀ ਦੱਸ ਦੇਈ ਏ ਤੇ ਕੀ ਅਫਸੋਸ ਕਰੀ ਏ
ਬਸ ਹੁਣ ਤਾਂ—ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਏ
ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ—ਗੱਲ ਜਿਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਫਿਰ ਢਿੱਡ ਤਾਂ ਹੋਣਾ, ਆਪਣਾ ਹੀ ਨੰਗਾ ਏ
ਗੈਰਾਂ ਨਾਲ ਕਾਹਦੇ ਕਰਨੇ ਗਿਲਬੇ ਰੋਸੇ ਨੇ
ਜਦ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਿੱਠੇ ਕਰ ਵਾਰ ਗਏ
ਅਸੀਂ—ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਸੀ
ਪਰ—ਅੱਜ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ, ਹਾਰ ਗਏ

*****
ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿੱਚੇ ਰਹੇ,
ਅਸੀਂ—ਗੈਰਤ—ਮੰਦਾਂ ਦੇ, ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਰਹੇ,
ਓਹ—ਮਹਿਫਲਾਂ ਦੇ, ਚ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਰਹੇ
ਅਸੀਂ ਗਾਮੀਆਂ ਦੇ, ਚ ਦਿਨ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਰਹੇ
ਸਾਨੂੰ ਵਾਂਗ ਬਸਤਰਾਂ ਦੇ—ਵਰਤ ਸੁੱਟ ਗਏ
ਕਿਰੜੇ ਖੂਹ ਟੋਭੇ, ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਾਰ ਗਏ
ਅਸੀਂ—ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਸੀ
ਪਰ—ਅੱਜ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ, ਹਾਰ ਗਏ

*****
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਕ ਮਾਪ ਲਏ ਸੀ—ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ
ਵਾਂਗ ਬੁਲਬੁਲਿਆਂ ਉਧਰ ਨੂੰ ਉਡ ਗਏ
ਚੱਪਲਾਂ ਵਾਂਗੂਂ ਕਦਮ—੨ ਸਾਥ ਤਾਂ ਚੱਲੇ ਸੀ
ਪਰ ਪਿੱਠ ਦੇ ਪਿੱਛੇ—ਚਿੱਕੜ ਵੀ ਸੁੱਟ ਗਏ
ਦੀਪ, ਹੱਦ ਤੇ ਵੱਧ ਜਿੰਨ ਨੂੰ ਚਾਹਿਅਂ ਸੀ
ਤੀਲਾ—ਤੀਲਾ ਕਰਕੇ—ਸਭ ਖਲਾਰ ਗਏ
ਅਸੀਂ—ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਸੀ
ਪਰ—ਅੱਜ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ, ਹਾਰ ਗਏ

ਦੀਪ ਰੱਤੀ

*****
ਤੇਰੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ
ਕਹਿੰਦੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਸਿਆਣੇ।
ਤੇਰੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਤੂੰ ਹੀ ਜਾਣੇ।
ਬਿਨ ਬੰਮਾਂ ਤੋਂ ਗਾਗਨ ਬਣਾਇਆ
ਵਿੱਚੇ ਸੂਰਜ—ਚੰਦ ਟਿਕਾਇਆ।
ਉਚੇ ਪਹਾੜ ਤੇ ਟਿੱਬੇ—ਟੋਟੇ।
ਕੀ—ਕੀ ਏਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕੋਏ।
ਕਿੰਨੀਆਂ ਧਰਤਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਖਾਣੀ।
ਬੜਾ ਤੂੰਘਾ ਸਾਗਰ ਦਾ ਪਾਣੀ।
ਸਭ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਜਕ ਪੁਚਾਵੇ।
ਆਪ ਬਣਾ ਕੇ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ।
ਸਾਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ—ਬਿੰਬੀ।
ਕਿਸੇ ਲਈ ਮੰਦੀ ਕਿਸੇ ਲਈ ਚੰਗੀ।
ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗਹਿਰਾ ਤੱਕਿਆ।
ਭੇਤ ਤੇਰਾ ਕੋਈ ਪਾ ਨਾ ਸਕਿਆ।
ਮੈਂ ਪ੍ਰੈ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ-
151302 (ਬਾਂਦੀ) 9417692015.
ਮੇਂ - 98156-25409

ਗਜ਼ਲ

ਘਰ—ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਪੁਚਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਤ ਆਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਤਿਤਲੀ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਨੋਚਿਆ,
ਨੱਕੇ ਨੱਕ ਫਿਰ ਅੱਖ ਭਰ ਆਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਛੁਲਾਂ ਉਤੇ ਜੋਬਨ ਦੀ ਅੰਗੜਾਈ ਹੈ,
ਲਗਦਾ ਇਹ ਖਸ਼ਬੂ ਹੈ ਜਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਤਿੜ—ਤਿੜ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਤਾਰੇ ਟੁੱਟੇ ਨੇ,
ਅੰਬਰ ਤੀਕਰ ਹੈ ਅੰਗੜਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਗਜ਼ਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਹੈ,
ਲੈਯ ਵਿੱਚ ਵਜਦੀ ਹੈ ਸ਼ਹਿਨਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।

ਬੰਦ ਸਮੰਦਰ ਵਾਲੇ ਬੰਨ ਫਿਰ ਟੁਟਣਗੇ,
ਟੁੱਟੇਗੀ ਜਦ ਵੀ ਤਨਹਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਫਿਰ ਪਾਈ ਹੈ,
ਜਿਉਂ—ਜਿਉਂ ਲੋਕੀਂ ਕਰਨ ਬੁਗਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਧਰਤੀ, ਅੰਬਰ, ਸਾਗਰ ਨਾਪੇ ਜਾ ਸਕਦੇ,
ਕਿੱਦਾਂ ਨਾਪੇ ਗਹਿਰਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਨਿਰਧਨ ਦੇ ਘਰ ਸੂਰਜ ਪੈਦਾ ਹੋਵਣਗੇ,
ਮਦਦ ਬਣੇਗੀ ਜਦ ਚੰਗਿਆਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਪਤਿੜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਸੰਦਰ ਲਗਦੀ ਹੈ,
ਗੁਲਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੁੱਹ ਹੰਦਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਅਰਥੀ ਵੇਲੇ ਮੇਡਾ ਦੇ ਕੇ ਰੋਵੇਗੀ,
ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝ ਬਣਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਉਸ ਦੇ ਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਉਗ ਪੈਂਦੇ,
ਅੰਬਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਰਾਹਨਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਛੁਲਾਂ ਦੀ ਐਸੀ ਸਿਰਜਨਤਾ,
ਬੁਸ਼ੁਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਲੰਬਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਅਪਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ,
ਵੈਸੇ ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਪਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਹੱਦ ਦੇ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ,
ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਹਰ ਗੀਜ ਬਚਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਹੱਦ ਦੇ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ,
ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਹਰ ਗੀਜ ਬਚਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਬਰ ਨਾਲ ਯਾਰਾਨੇ ਰਖਦਾ ਹੈ,
ਪੰਜ ਫੁਰ ਤੇ ਛੇ ਇੱਚ ਉਚਾਈ ਬਾਲਮ ਦੀ।
ਮੁੱਦਤ ਪਿੱਛੇ ਮਿਲੇਗਾ ਉੱਜ ਦਾ ਉੱਜ ਹੀ ਸੀ,
ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੰਜਾਬ
ਮੇਂ - 98156-25409

ਗਜ਼ਲ

ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਗਜ਼ਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਹਿ
ਜਾਵਾਂਗਾ,
ਠੱਗਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ @ਚ ਬੰਜ਼ਰ ਵਾਂਗਰ ਲਹਿ
ਜਾਵਾਂਗਾ।
ਵੱਗ ਲੈ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਵਗਣਾ ਤੂੰ ਗਮ ਦੇ
ਤੂੰਡਾਨਾ,
ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਰਥਤ ਹਾਂ ਤੈਬੋਂ ਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 242

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com 01 MARCH TO 07 MARCH, 2024

A Sumit Arya & Maryam Khan Production

Dulhan Magazine, Destination Shaadi, Hilton Penn's Landing, Teaneck Marriott, Muznab Clicks & Z4 Events Present

DULHAN EXPO

SOUTH ASIAN
Bridal Shows
SPRING
2024

Plan Your Wedding or Any Event in One Day

65+ EVENT PLANNING BOOTHS PER EXPO

15-20 JEWELRY & FASHION SHOPPING BOOTHS

3 DESIGNER FASHION SHOWS PER EXPO

5 LIVE MUSIC & DANCE SHOWCASES

\$10,000 RAFFLES + \$50,000+ COUPONS

FREE FOOD TASTING [CATERING SAMPLING]

SOUTH JERSEY

SUN
DAY

12-6 PM
Apr. 7
2024

@ HILTON
PENN'S LANDING

201 S Christopher Columbus Blvd,
Philadelphia, PA 19106

NORTH JERSEY

SUN
DAY

12-6 PM
Apr. 28
2024

@ TEANECK
MARRIOTT

100 Frank W Burr Blvd, Teaneck NJ 07666

FREE ADMISSION

FREE PARKING, FREE FOOD-CAKE-COFFEE TASTING
FREE PHOTOS, T-SHIRTS, GOODIE BAGS & RAFFLES

For FREE Entry Passes, Directions, Additional Information,
and LATEST UPDATES, Please Visit our Website Frequently:

DULHANEXPO.COM 732.754.1894

DulhanExpo provides its Vendors a Promotional Platform & the Brides/Visitors a 1-Stop Shopping Convenience. Dulhan Inc. is not responsible for any Claims made by the Vendors & Delivery of Raffles and/or Deals offered by them. Please spend time Evaluating their Talent, Quality and Professionalism and Check all the References before Hiring them. We will be taking all Precautions related to Communicable Diseases and Following the Guidelines by the CDC, WHO, and the Government. Vendors and Attendees are to adhere to then applicable large gathering guidelines. DulhanExpo, its Vendors & the Venues are not to be held responsible for a Rare Possibility of any type of Infection or Health Issues. Due to some restrictions some of the amenities may not be deliverable as announced.

For Booths/Stalls at DulhanExpos and
Other Marketing Ideas, Please Call/Text **Sumit Arya:**

